
V JORNADES «LA RECERCA SOCIOLINGÜÍSTICA EN L'ÀMBIT DE LA LLENGUA CATALANA»

L'horari definitiu de les presentacions s'actualitzarà a la [web](#).

Lloc i dates

Del dimarts 25 al dijous 27 de gener de 2022.

Format híbrid:

Barcelona, Institut d'Estudis Catalans (Carme, 47), sala Pere i Joan Coromines.

[Emissió en directe](#), gravació de l'acte i assistència en línia via Zoom (més informació properament a la [web](#)).

RESUMS

---

25 de gener de 2022 (dimarts)

10:00 Recerca

«MAPA DE SOCIOLINGÜÍSTICA DE LA SOCS

([HTTPS://BLOGS.IEC.CAT/SOCS/MAPA/](https://blogs.iec.cat/socs/mapa/))», MIQUEL ÀNGEL PRADILLA I MIREIA
TRENCHS (SOCS)

En aquesta sessió es presentarà el "Mapa de la recerca sociolingüística" de la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS). El mapa ofereix una visió panoràmica de la recerca sociolingüística i recull informació detallada sobre grups de recerca, projectes de recerca i programes de doctorat que acullen investigacions en aquest àmbit d'interès acadèmic.

Ponents: Miquel Àngel Pradilla (President de la SOCS) i Mireia Trenchs (Vocal de la junta directiva de la SOCS)

**«PRESENTACIÓ DE L'OBSERVATORI DEL VALENCIÀ
([HTTP://OBSERVATORIDELVALENCIA.COM](http://observatoridelvalencia.com))», FRANCESC JESÚS HERNÁNDEZ I
DOBON (UV)**

La Fundació Nexe ha posat en marxa un "Observatori del Valencià", que vol aconseguir que la població obtinga informació sociolingüística en 3 o 4 clics. En la seua estructura, que permet l'actualització constant, destaca una secció amb diverses àrees (competències, usos, ensenyament, mitjans de comunicació) i un altra de política lingüística amb drets o política lingüística. Acumula uns 7.000 ítems d'informació. Web: <https://fundacionexe.org/observatorivalencia/>

«CÀTEDRA DE DRETS LINGÜÍSTICS», VICENTA TASA (UV)

11:10 Demolingüística

**«#CATALÀ947», VANESSA BRETXA I ANNA TORRIJOS (SECRETARIA DE
POLÍTICA LINGÜÍSTICA-GENERALITAT DE CATALUNYA)**

Nom del projecte / Project title

#CATALÀ947

Resum / Abstract

#català947 és un projecte de la Secretaria de Política Lingüística per posar a disposició de les institucions, dels recercadors i de la ciutadania tota la informació sociolingüística i de política lingüística disponible de cada municipi de Catalunya.

El projecte respon al principi d'oferir dades fiables sobre la situació de la llengua catalana amb la màxima desagregació territorial possible. Amb aquest enfocament ja es va concebre l'Enquesta d'usos lingüístics de la població 2018 i el desenvolupament d'estudis com l'Ofercat, destinat a conèixer i actuar sobre el teixit comercial de les grans ciutats de Catalunya.

#català947 ofereix un informe per a cada municipi de Catalunya que descriu la situació lingüística local i els aspectes demogràfics i socioeconòmics que hi tenen relació, amb informació comarcal o de l'àmbit territorial a què pertany. També s'ofereixen totes les dades que han permès l'elaboració de l'informe i la descripció dels algoritmes per a la conversió de dades en text descriptiu. De manera periòdica s'actualitzaran les dades i informes.

El projecte #català947 també vol reforçar la trajectòria de consens entre el Govern i els ens locals que té el màxim exponent en el Consorci per a la Normalització Lingüística amb un mapa de 147 punts d'atenció arreu del territori i del qual aquest informe també inclou dades.

El projecte serveix com a:

- Informació institucional per a tots els ajuntaments, ens locals, culturals i socials de Catalunya.

- Font d'informació perquè els centres educatius puguin elaborar els projectes lingüístics de centre.
- Base per promoure la normalització lingüística a nivell local.
- Informació pública per als ciutadans que tinguin interès a conèixer la situació lingüística del seu municipi.

Cada informe local té com a apartats principals una introducció, la situació demogràfica (amb l'evolució i la procedència de la població), l'anàlisi dels coneixements de català, l'anàlisi dels usos lingüístics i la situació de l'aprenentatge a la localitat, incloent-hi les dades relatives a l'alumnat del Consorci per a la Normalització Lingüística, el Parla.cat i el Voluntariat per la llengua.

#català947 té com a fonts les dades principals el Padró municipal d'habitants, l'Enquesta d'usos lingüístics de la població, els Cens lingüístic del Cens de població i habitatges, l'estudi Ofercat, les inscripcions als cursos de català (segons nivell, segons origen) del Consorci per a la Normalització Lingüística, les inscripcions al Parla.cat, les dades de persones inscrites al Voluntariat per la llengua. Es preveu ampliar les dades i les fonts d'informació en les properes actualitzacions.

Nom i contacte del responsable / Main researcher and contact

Anna Torrijos (atorrijos@gencat.cat) i Vanessa Bretxa (vanessabretxa@gencat.cat)

Característiques del projecte / Project characteristics

Recopilació i sistematització de dades d'abast municipal de fonts oficials i d'altres d'interès sobre la situació demogràfica i sociolingüística. La representació d'aquestes dades es fa en informes per cadascun dels 947 municipis de Catalunya.

La informació que es presenta procedeix de diverses fonts estadístiques que permeten una informació àmplia del coneixement de les diferents situacions sociolingüístiques que hi ha a Catalunya. Sempre que la font d'informació ho permet, les dades tenen representativitat municipal. Quan no hi ha disponible informació corresponent estrictament al municipi es mostren resultats de la comarca o de l'àmbit territorial al qual pertany.

Estat del projecte / Project status

Actiu, pendent d'actualització.

Bibliografia principal i Web / Main bibliography and web pages

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/dades_i_estudis/poblacio/catala947/

«ENQUESTA D'USOS LINGÜÍSTICS DE LA POBLACIÓ 2018. RESULTATS TERRITORIALS», ANNA TORRIJOS I VANESSA BRETXA (SECRETARIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA-GENERALITAT DE CATALUNYA)

Nom del projecte / Project title

ENQUESTA D'USOS LINGÜÍSTICS DE LA POBLACIÓ 2018. RESULTATS TERRITORIALS

Resum / Abstract

Es presenten els resultats territorials de la quarta edició de l'Enquesta d'usos lingüístics de la població (EULP2018). En l'edició de 2018 s'ha consolidat la metodologia de recollida de dades multicanal i, a més, per tal de tenir representativitat a nivell d'àmbits territorials, en l'edició de 2018 de l'EULP, s'ha incrementat la mostra de 7.500 a 9.000 persones per tal de desagregar en vuit subàmbits l'àmbit Metropolità:

Barcelona, l'Hospitalet, Barcelonès Nord, Baix Llobregat Nord, Baix Llobregat Sud, Vallès Occidental, Vallès Oriental i Maresme. A més, es continua representant estadísticament la resta dels set àmbits territorials i la Val d'Aran (en total 16 zones territorials).

Aquesta nova divisió territorial de l'àmbit metropolità ha permès observar les diferències sociolingüístiques de les diverses comarques i poblacions de la zona més poblada de Catalunya ja que a l'àmbit metropolità de Barcelona hi resideixen més de 4 milions de persones de 15 anys i més que representa un 64% de la població de Catalunya.

Els resultats mostren l'impacte lingüístic desigual dels moviments migratoris dels darrers anys a l'Àrea Metropolitana; amb ciutats com l'Hospitalet de Llobregat, que té la meitat de la població nascuda fora de Catalunya i gairebé un terç nascuda a l'estranger.

Si es comparen aquestes dades amb altres municipis i comarques de l'àmbit metropolità es destaca que les comarques del Vallès Oriental i del Maresme i la zona del Baix Llobregat nord superen la mitjana catalana de saber parlar català (84,8%, 84,1% i 83,8% respectivament). El Vallès Occidental (80,6%) i Barcelona ciutat (78,7%) se situen per sota la mitjana catalana però encara per sobre la mitjana de l'àmbit metropolità. Per contra, el Baix Llobregat sud (71,3%) i el Barcelonès nord (71,6%) se situen per sota i, es destaca que a la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat, el 62,1% de la població sap parlar català.

El percentatge de català com a llengua inicial es situa per sobre de la mitjana de l'àmbit a dos comarques de l'àmbit: Vallès Oriental (32,1%) i Maresme (37,2%); a Barcelona (26,5%), al Baix Llobregat nord (23,6%) i al Vallès Occidental (22,8%) es similar al conjunt de l'àmbit i es troba molt per sota a l'Hospitalet de Llobregat (12,2%), Baix Llobregat sud (13,9%) i Barcelonès nord (14,6%).

Nom i contacte del responsable / Main researcher and contact

Anna Torrijos (atorrijos@gencat.cat) i Vanessa Bretxa (vanessabretxa@gencat.cat)

Característiques del projecte / Project characteristics

L'Enquesta d'usos lingüístics de la població és una estadística quinquennial sobre els usos del català i altres llengües de la població a Catalunya. Aquesta enquesta és una activitat estadística oficial integrada en els Plans estadístics de Catalunya i desenvolupada conjuntament entre la Secretaria Política Lingüística del Departament de Cultura i l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). L'EULP significa la consolidació d'una operació estadística sobre la relació entre les llengües i la societat, pròpia del sistema estadístic català, i molt excepcional en l'àmbit de l'estadística oficial a Espanya i a la Unió Europea que no disposen d'enquestes sociolingüístiques d'un abast tan important.

Estat del projecte / Project status

Finalitzada. Difusió de resultats 2018 i preparació propera edició 2023.

Bibliografia principal i Web / Main bibliography and web pages

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/dades_i_estudis/poblacio/Enquesta-EULP/Enquesta-dusos-lingueistics-de-la-poblacio-2018/

<https://www.idescat.cat/pub/?id=eulp>

«L'EVOLUCIÓ DE LA LLENGUA INICIAL A CATALUNYA (2003-2018)», AVEL·LÍ FLORS-MAS, NATXO SOROLLA, MIQUEL ÀNGEL PRADILLA I F. XAVIER VILA

El cas de Catalunya s'ha assenyalat sovint com un cas d'èxit en l'àmbit de la política lingüística, a partir de la millora de la seva situació jurídica, l'augment del nombre de persones que el coneixen, i l'extensió del seu ús en determinats àmbits. Per a contribuir a una avaluació completa del model actual de política lingüística a Catalunya, aquest article avalua l'evolució de les primeres llengües de la població durant els darrers quinze anys. L'estudi mostra que durant aquest període, malgrat algunes oscil·lacions, el català s'ha mantingut en nombres estables de parlants inicials en termes absoluts, gràcies essencialment als patrons de transmissió intergeneracional en parelles tant lingüísticament homogènies com mixtes. Tanmateix, la important immigració durant aquest període ha augmentat substancialment el pes d'altres llengües i, en menor grau, del castellà, de manera que en termes relatius el català s'ha reduït com a primera llengua entre el 2003 i el 2018.

«LA LLENGUA D'IDENTIFICACIÓ COM A VARIABLE EXPLICATIVA DELS USOS LINGÜÍSTICS» NATXO SOROLLA, AVEL·LÍ FLORS-MAS

Entre els joves de Catalunya la identificació, les actituds, els valors o, fins i tot, la voluntat, són una mica més rellevants a l'hora d'explicar els seus usos lingüístics que no altres variables estructurals, com la llengua inicial, i el desenvolupament d'una certa vinculació afectiva amb la llengua catalana sembla un requisit important perquè se'n consoliden usos extensius entre els millennials catalans. Cal no perdre de vista que la llengua inicial dels individus continua condicionant en bona mesura la llengua amb què s'identifiquen de manera prioritària, però no la determina per complet. En altres paraules, un origen lingüístic no catalanoparlant no exclou una identificació activa amb la llengua catalana, el factor que, a la llum dels resultats, explica millor l'ús del català. A diferència de la llengua inicial, la llengua d'identificació té caràcter electiu, i en aquest sentit, els resultats de l'article aporten proves complementàries sobre el procés de despolarització dels usos lingüístics entre els joves catalans, vinculats amb un canvi correlatiu en els discursos públics sobre la llengua i la identitat catalanes, en què prenen protagonisme els arguments que emfasitzen el caràcter electiu de la catalanitat com una identitat projecte a la qual pot sumar-se, a priori, qualsevol persona amb independència del seu origen (vegeu Woolard, 2016). En una nota menys optimista, la dependència entre ús lingüístic i identificació lingüística apunta a les limitacions de les polítiques lingüístiques vigents a Catalunya, que «sembla que no permeten la consolidació d'un segment rellevant d'usuaris no identificats', és a dir, de persones amb usos extensius del català per motivacions instrumentals/pragmàtiques».

«EL PAPER DE LES VARIABLES SOCIOLINGÜÍSTIQUES EN LA PREDICCIÓ DELS RESULTATS ACADÈMICS A QUART D'ESO», FRANCISCO GRIMALDO (UV), EMILIA LÓPEZ-IÑESTA (UV) I ERNEST QUEROL (CSASE)

«METAANÀLISI DELS MODELS MATEMÀTICS DELS PROCESSOS DE SUBSTITUCIÓ LINGÜÍSTICA», ERNEST QUEROL (UOC)

«INDICADOR UNITARI DE L'ESTAT DE LA LLENGUA. APLICACIÓ DE LA FÓRMULA DE BOLTZMANN PER AL «DESORDRE» DE LA LLENGUA PRÒPIA A LES COMARQUES DEL PAÍS VALENCIÀ», FRANCESC JESÚS HERNÁNDEZ I DOBON (UV)

Resum: La comunicació proposa l'ús d'un indicador unitari de competències per avaluar el "desordre" lingüístic a les comarques del País Valencià i afavorir la seua revitalització (anomenat provisionalment E -èpsilon-. L'indicador és una adaptació de la fórmula de l'entropia de Boltzmann, a partir de les dades censals. La comunicació aporta un recurs per al càlcul de factorials elevats, realitza els ajustos corresponents (amb la introducció de $\lg$ i una constant q) i també formula E relatiu a l'ús. La relació entre els dos indicadors resulta d'allò més interessant, perquè palesa cinc comarques on la llengua pròpia presenta una situació més precària.

15:15 Treball, economia i llengua

«COMERÇOS APRENENTS», CARLES DE ROSSELLÓ (CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA)

Resum

Des de fa anys, la Secretaria de Política Lingüística i el Consorci per la Normalització Lingüística duen a terme l'estudi Ofercat. A les diverses edicions de l'observació s'ha pogut comprovar que hi ha un contrast notable en els resultats de la llengua oral entre els comerços amb personal autòcton i aquells comerços amb treballadors que han arribat a Catalunya en una etapa posterior a l'escolarització: en els primers els indicadors d'ús oral són substancialment més alts que en els segons. Incidir en l'assoliment d'una mínima competència en llengua oral del col·lectiu estranger que atén el públic és molt important. Té, de fet, un caràcter estratègic en el procés de normalització del català.

L'objectiu del projecte "Comerços aprenents" és incrementar l'ús del català com a llengua d'inici de les converses o com a llengua d'adequació oral en els comerços amb personal amb molt poca o nul·la competència en aquesta llengua.

Nom del projecte

Comerços aprenents

Nom i contacte del responsable

Carles de Rosselló (cderossello@cpl.cat)

Característiques del projecte

L'objectiu que es planteja el projecte és dotar els destinataris que prenguin part d'aquesta actuació d'una mínima competència oral en català. Això els hauria de permetre atendre en català els clients que se'ls adrecin en aquesta llengua en les qüestions més bàsiques relacionades amb el seu comerç. Cal tenir en compte que les interaccions orals en aquest context són relativament limitades i pautades.

El mètode que es proposa és que un tècnic de normalització lingüística faci 10 sessions d'uns 15 minuts de durada cadascuna en el mateix comerç. Les sessions consten de continguts gramaticals (lèxic de l'establiment, fórmules de salutació i comiat, numerals, etc.) i de sensibilització lingüística.

L'actuació també consta de material de sensibilització adreçat als clients, per donar a conèixer la iniciativa i demanar-ne la complicitat lingüística quan entrin en el comerç.

Estat del projecte

El pla pilot va començar fa uns mesos amb algun comerç i és a partir de l'octubre (2021) que es vol fer un salt quantitatiu buscant aquest perfil de comerços en un total de 17 municipis.

«EMMARCA'T 2016-2020. USOS LINGÜÍSTICS DE LES GRANS MARQUES», ANTON FERRET I ANNA TORRIJOS (SECRETARIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA- GENERALITAT DE CATALUNYA)

Nom del projecte / Project title

ESTUDIS SOBRE USOS LINGÜÍSTICS DE LES GRANS MARQUES 2016-2020

Resum / Abstract

Des del 2017, la Secretaria de Política Lingüística impulsa projectes d'investigació -acció sobre la presència de la llengua catalana en les marques més notòries que ofereixen béns o serveis a Catalunya, amb l'objectiu d'identificar millor les accions de foment de la llengua i vetllar pels drets lingüístics dels consumidors. A partir d'una consulta a un panel de consumidors (enquesta en línia), s'han determinat quines són les marques més notòries a Catalunya. El resultat són 480 marques.

Un cop establert el llistat de les marques s'han realitzat observacions al web, l'atenció telefònica, etiquetatge, publicitat i xarxes socials. També s'han fet estudis a sectors concrets com els supermercats. A més, aquests estudis s'han acompanyat d'un estudi sobre les expectatives lingüístiques dels consumidors i ús del català a les grans marques.

A la part de l'acció trobem el programa Emmarca't de sensibilització de les grans marques, que executa el Servei de Foment de l'ús del català de la Secretaria de Política lingüística.

La principal conclusió de la primeres observacions a les marques amb més notorietat a Catalunya és que percentatge d'ús del català varia en funció de l'àmbit, però també depèn de factors com el sector econòmic i l'origen i/o la ubicació de la seu empresarial.

Quant al webs i l'atenció telefònica El 15,5 % de les marques amb més notorietat tenen el català com a llengua d'accés al web, i el 30,3 % el té disponible. Al canal

telefònic, el 61,1 % de les marques té disponible el català i el 22,6 % l'utilitza com a llengua inicial d'atenció.

Els àmbits amb més presència de català en l'etiquetatge són els sectors de vins i caves (70 % de productes etiquetats almenys en català), ous (60 %), aigües (51,4 %) i cerveses (50 %). En canvi, presenten un nivell molt baix d'ús les marques dels sectors com medicaments i parafarmàcia, telèfons mòbils, electrònica i informàtica, higiene i cura personal, productes de neteja, refrescos i sucs i pa, cereals, galetes i confitures.

En relació amb les xarxes socials, menys del 10 % dels missatges que les marques amb més notorietat a Catalunya publiquen espontàniament a les xarxes socials son en català: 7,7 % a Facebook; 4,2 % a Twitter, i 1,9 % a Instagram. En canvi, el grau d'adequació tant en català com en castellà supera el 70 % a les tres xarxes socials.

A la publicitat es destaca que els anuncis en català son majoria a la ràdio i a la premsa escrita (65,2 % i 51,9 %, respectivament); al carrer, la premsa digital i la TV no arriben al 40 % (36,8 %, 26,2 % i 20,1 %, respectivament).

Quant a la vessant dels consumidors cal destacar que prop del 70 % dels consumidors voldrien que les marques usessin més el català en àmbits com la publicitat, les xarxes socials, l'etiquetatge, l'atenció telefònica o els webs, però l'ús que en fan es troba per sota d'aquesta expectativa.

Nom i contacte del responsable / Main researcher and contact

Anton Ferret (aferret@gencat.cat) i Anna Torrijos (atorrijos@gencat.cat)

Característiques del projecte / Project characteristics

Es tracta d'un projecte d'investigació - acció. La investigació es realitza mitjançant l'observació que ha estat dissenyada amb els criteris d'altres estudis que es realitzen des de fa més de 20 anys i que donen resultats d'alta fiabilitat com per exemple l'Ofercat sobre l'ús del català al comerç.

Estat del projecte / Project status

Finalitzada la primera edició.

Bibliografia principal i Web / Main bibliography and web pages

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/empresa/_emmarcat/quin-us-fan-les-marques-del-catala/

«OFERCAT», ALBERT FABÀ I VANESSA BRETXA (SECRETARIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA-GENERALITAT DE CATALUNYA)

Nom del projecte / Project title

OFERCAT

Resum / Abstract

L'Ofercat (Oferta de la llengua catalana) és un estudi d'observació directa sobre l'oferta i disponibilitat lingüística als establiments comercials de les ciutats. Des del 2001 es realitzen estudis d'observació a rutes comercials de ciutats amb més població de Catalunya amb una metodologia consolidada. Des del 2007 s'han dut a terme 37 OFECATS a 34 municipis de Catalunya.

L'estudi Ofercat comerç té per objectiu contribuir a conèixer quina és l'oferta sociolingüística de la llengua catalana i complementar les estadístiques censals de coneixement de la llengua amb dades d'oferta i consum lingüístic. Alhora, l'Ofercat és

un projecte d'investigació - acció ja que de cada Ofercat ciutat en deriva, l'any següent, un Pla Ofercat treballat amb els agents econòmics locals, el Consorci per a la Normalització Lingüística i el Servei de Foment de l'ús del català de la Secretaria de Política Lingüística.

L'Ofercat, a través de l'observació dels comerços a unes rutes prefixades prèviament, recull de dades sobre la llengua oral del personal de botiga i la de la retolació dels establiments comercials. Pel que fa a la llengua oral es recull la llengua inicial o primera llengua de salutació del personal de botiga i també la llengua d'adequació amb un/a interlocutor/a observador/a que s'hi adreça en català. Pel que fa a la llengua escrita es recull la llengua de la retolació identificativa o rètol principal de l'establiment; la llengua de la retolació informativa sobre l'oferta de serveis i productes de l'aparador de l'establiment, i les llengües del web del comerç o empresa de serveis. Com resultat d'aquest recull l'estudi proporciona un índex o dada resum de l'oferta de català en una ciutat o en un determinat àmbit. Aquest índex es troba dins d'un barem d'entre 0 i 100 punts i es calcula comptabilitzant només els valors amb contingut lingüístic i agregant, mitjançant una ponderació, els percentatges de només català, majoritàriament català i majoritàriament en castellà o una altra llengua; a més, s'agreguen la meitat del percentatge de bilingües en català i castellà.

Nom i contacte del responsable / Main researcher and contact

Albert Fabà (afaba@cpl.cat) i Vanessa Bretxa (vanessabretxa@gencat.cat)

Característiques del projecte / Project characteristics

L'Ofercat (Oferta de la llengua catalana) és un estudi d'observació directa sobre l'oferta i disponibilitat lingüística als establiments comercials de les ciutats que s'acompanya a l'any següent de plans de dinamització lingüística al comerç (Plans Ofercat).

La mostra s'organitza en rutes marcades en el mapa del municipi. En les últimes edicions es realitzen entre 7 i 8 rutes per municipi, amb 50 comerços per ruta, aproximadament. La meitat de les rutes són aleatòries i l'altra meitat són rutes estratègiques en eixos comercials de la ciutat. A més, s'observa un centre comercial, grans superfícies i un mercat de cada ciutat (sempre que n'hi hagi). A cada ciutat s'analitzen un mínim de quatre-cents comerços.

Estat del projecte / Project status

Actiu. Es realitzen observacions a 10 ciutats cada any.

Bibliografia principal i Web / Main bibliography and web pages

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/dades_i_estudis/mon-socioeconomic/oferta/ofercat_1_descripcio/

«LLENGUA I MÓN DIGITAL», ANTON FERRET (SECRETARIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA-GENERALITAT DE CATALUNYA)

Nom del projecte / Project title

LLENGUA I MÓN DIGITAL

Resum / Abstract

El català, com totes les llengües, té un quàdruple repte en el món digital: ser present en les interfícies, és a dir, en els sistemes d'interacció entre persones i dispositius; ser

present en els continguts digitals (audiovisuals, podcasts, audiollibres, llibres electrònics, webs, etc.) i ser present en la interacció lingüística entre els usuaris. Un darrer repte, paral·lel i simultani, és que el català sigui present en la recerca i el desenvolupament de tecnologies de la llengua innovadores, ja que això repercuteix en els tres altres objectius plantejats.

El català, com a llengua mitjana en contacte social amb una llengua dominant com el castellà i, en el món digital, amb l'anglès —que són llengües amb un pes més gran al món digital—, disposa d'un mercat que pot jugar amb referents culturals i socials específics i trobar el seu espai propi amb un èxit considerable.

L'objectiu de la ponència es fer una anàlisi dels estudis i les dades de situació de la llengua al món digital per tal de donar una visió de l'estat de la qüestió en cadascun d'aquests reptes i alhora conèixer els camps d'estudi que cal impulsar per a tenir més coneixement de la situació de la llengua al món digital. En aquest sentit es presenten estudis que s'han realitzat a la Secretaria de Política Lingüística sobre el consum i el comportament lingüístic de la població en relació a les tecnologies de la informació i la comunicació.

Nom i contacte del responsable / Main researcher and contact

Anton Ferret (afferret@gencat.cat)

Característiques del projecte / Project characteristics

S'analitzen totes les dades i estudis amb dades sobre la situació de la llengua al món digital i se seleccionen aquelles amb major fiabilitat. Les fonts d'informació utilitzades són tant les promogudes per la Secretaria de Política Lingüística ([Emmarca't](#), [El doblatge i la subtitulació en català a les plataformes digitals 2020](#), [Català, youtubers, instagramers. Un punt de partida per promoure l'ús de la llengua](#), [Estudi dels assistents de veu del 2019](#), [Anàlisi de la llengua catalana en l'entorn de les tecnologies del llenguatge...](#)) com d'altres ([Navegantes en la red](#), [Enquesta territorial TIC](#), [informe del Consell de l'Audiovisual de Catalunya \(CAC\)](#), [Enquesta de participació cultural de Catalunya 2020](#)).

Estat del projecte / Project status

Proposta d'actualització de dades.

Bibliografia principal i Web / Main bibliography and web pages

https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/dades_i_estudis/mitjans-de-comunicacio-cultura-mon-digital/

<https://www.pensem.cat/noticia/225/ernest-perez-mas/dossier-catala-mon-digital-visio-poliedrica-realitat-inquietant>

«ESTUDI D'USOS LINGÜÍSTICS A L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA (ULAS)», ANNA TORRIJOS (SECRETARIA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA-GENERALITAT DE CATALUNYA)

Nom del projecte / Project title

ESTUDI D'USOS LINGÜÍSTICS A L'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA (ULAS)

Resum / Abstract

La Societat Catalana del Diccionari SocDEMCAT, amb el suport de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears i amb el suport metodològic

de la Secretaria de Política Lingüística i el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, varen endegar un estudi sobre els usos lingüístics a l'assistència sanitària (Estudi-ULAS).

La darrera publicació amb dades sobre l'ús de la llengua entre els professionals de la salut es basa en dos estudis sociolingüístics promoguts pel Departament de Salut, el Consorci Sanitari de Barcelona i la Secretaria de Política Lingüística (Generalitat de Catalunya) realitzats l'any 2003 i 2004. Es per això que la Societat Catalana del DEMCAT (SocDEMCAT) planteja aquesta iniciativa per tornar a avaluar la situació actual de l'ús del català en l'assistència mèdica i poder proposar intervencions posteriors de millora com ara completar, potenciar i facilitar l'ús del DEMCAT entre els professionals de la salut o dissenyar cursos de formació de català específics entre aquest col·lectiu entre altres.

L'estudi té com a objectiu detectar les necessitats lingüístiques i valorar quins recursos i serveis poden oferir les diferents institucions participants disposar d'informació per promoure i facilitar l'ús del català als professionals i millorar, així, el servei als usuaris de l'assistència sanitària. La població objecte de l'estudi són els professionals de medicina i d'infermeria que exerceixen a l'assistència sanitària pública.

L'estudi ULAS, basat en una enquesta feta per Internet, avalua els usos lingüístics de 1.838 professionals sanitaris de 67 hospitals i 501 CAPs públics distribuïts pel territori català. El treball de camp va començar el gener de 2020 i a conseqüència de la pandèmia ocasionada per la Covid-19 es va aturar a finals de març. A finals d'aquest any està previst tancar l'estudi quan s'assoleixin les 3.000 enquestes, que completaran la informació amb dades procedents dels grans hospitals de Barcelona.

Un cop analitzats els resultats es preveu fer un estudi qualitatiu que acompanyi les dades per tal d'arribar a conclusions que permetin dissenyar actuacions i recursos per promoure i facilitar l'ús del català als professionals.

Nom i contacte del responsable / Main researcher and contact

Anna Torrijos (atorrijos@gencat.cat)

Característiques del projecte / Project characteristics

Es tracta d'un estudi basat en una enquesta fet per Internet que responen els professionals sanitaris de CAPs i Hospitals de Catalunya. Per a incentivar les respostes s'ha realitzat un enviament de cartes per correu electrònic a les gerències dels centres demanant la col·laboració. A banda, s'han realitzat contactes telefònics que promoguin la resposta.

Estat del projecte / Project status

En realització. Treball de camp.

Bibliografia principal i Web / Main bibliography and web pages

<https://www.academia.cat/Portals-Entitats/Detall-Noticia-PortalsEntitats/Eh5M9aBzjj6s3dMul9HA0q7FgM9wJUImNPQ-c0211s4Li3b9gDfe8A>

«LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I LA IGUALTAT LINGÜÍSTICA. EL SINGULAR CAS DEL PAÍS VALENCIÀ», VICENTA TASA, ANSELM BODOQUE (UV).

**«LES LLENGÜES DEL MERCAT AL PAÍS VALENCIÀ. COMERÇ, USOS LINGÜÍSTICS I
POLÍTIQUES LINGÜÍSTIQUES.», ANSELM BODOQUE, VICENTA TASA (UV)**

**«LA PRESÈNCIA I ÚS DEL VALENCIÀ A L'ÀMBIT COMERCIAL», YAIZA PÉREZ
ALONSO (UV, EIXAM ESTUDIS SOCIOLÒGICS).**

Resum

El paisatge lingüístic comercial valencià

L'anàlisi del paisatge lingüístic (sonor i visual) ens permet conèixer la vitalitat etnolingüística d'una llengua en un territori determinat. L'objecte de la recerca és conèixer la presència i ús del valencià en l'àmbit comercial, per tal de poder dissenyar polítiques públiques orientades a la normalització lingüística del valencià en aquest sector. Partim de la sociologia d'orientació pública, conèixer per a transformar. En el nostre cas hem centrat l'estudi en l'àmbit comercial per ser un espai quotidià d'interacció social (xicotet comerç, mercat municipal i centres comercials) i l'hem delimitat al territori valencià, concretament a sis ciutats (Castelló, València, Gandia, Alcoi, Alacant i Elx). La tècnica emprada per a fer el registre va ser l'observació participant i una plantilla simplificada de recollida de dades, l'observació es va dur a terme en un total de 1.856 botigues. Els principals resultats de l'estudi són la diferent presència del valencià territorialment (més presència a Alcoi, Gandia i Castelló i menys a València, Elx i Alacant), la castellanització visual dels espais comercials (principalment als centres comercials i franquícies) i de forma generalitzada una major presència del valencià oral que escrit. Entre les propostes d'actuació per augmentar la presència del valencià en l'àmbit comercial destaquem la necessitat de crear un regulació normativa cap a la normalització lingüística en el comerç, la creació d'un Pla estratègic per a la normalització lingüística en l'àmbit comercial a nivell autonòmic i elaborar una guia per a l'elaboració d'estratègies de normalització lingüística en l'àmbit comercial aplicable des de l'entorn local.

Yaiza Pérez Alonso. Universitat de València

Yaiza.perez@uv.es

Característiques del projecte:

Naix d'una subvenció de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat Valenciana per a fer una investigació sobre la situació de la llengua al País Valencià (2018) i s'ha convertit en una tesi doctoral (depositada 2021).

Estat del projecte: Finalitzat.

**«ÚS DEL VALENCIÀ EN EL SECTOR TERCIARI AVANÇAT 2020», TONI MARQUÉS
(INVESTSTRÈGIA)**

Nom del projecte: Ús del valencià en el sector terciari avançat 2020.

Nom i contacte del responsable: Toni Marqués. Telèfon: 609434743. Correu electrònic: tecnicos@investstrategia.com.

Característiques del projecte: recull els resultats procedents de 600 enquestes telefòniques CATI als càrrecs de responsabilitat dels negocis que desenvolupen la seva

activitat en el sector terciari avançat (un total de 26.301 empreses) i que tenen la seu o sucursal a la Comunitat Valenciana, mitjançant un mostreig aleatori estratificat amb afixació proporcional al nombre de companyies existents en cada província, activitat i grandària (entesa com a nombre d'empleats).

Estat del projecte: finalitzat.

Bibliografia principal i Web: no està publicat encara.

Resum:

86,8% dels càrrecs de responsabilitat entenen bastant bé o perfectament el valencià, 55,4% parlen bastant bé o perfectament la llengua, 71,7% la llegeixen i 52,7% l'escriuen. Xifres molt per damunt de les dades de la població general.

67,9% consideren que conèixer la llengua resulta gens o poc important a la seva empresa.

Es parla poc o gens a les empreses del sector (69,1%), mentre que l'ús escrit esdevé pràcticament inexistent (8% l'escriuen bastant o molt). I s'espera que en un futur pròxim la cosa no canviï en més del 70% dels casos.

Encara que hi ha més responsables d'empreses del sector que creuen que hauria d'usar-se més en tots els àmbits que els que opinen el contrari, aquests percentatges sols ronda el 20% dels enquestats.

Sols 1,6% de les empreses del sector terciari avançat amb contestador telefònic donen la informació també en valencià, mentre que 14,5% ho fan en llengües estrangeres.

77,7% dels operadors s'adrecen en castellà, mentre que 18,5% ho fan amb la nostra llengua.

Entre els qui s'adrecen en castellà, al parlar-los en valencià 25,4% canvien a la nostra llengua, 56,1% continuen parlant en castellà i 18,3% li demanen a l'interlocutor que li parli en castellà.

Respecte a l'ús del valencià en les comunicacions de l'empresa el resultat és devastador:

No usen el valencià en totes les seues comunicacions perquè: el castellà l'entén tothom o més gent (42,9%), molts clients ni l'entenen ni el saben llegir (20,3%), estan en una zona castellanoparlant (19,3%), i presten molts serveis fora del domini lingüístic (17,6%).

40,6% de les empreses que presten serveis a Catalunya usen més la llengua a Catalunya que al seu territori, 44,7% ho fan en la mateixa mesura i sols 12,5% l'usen menys al Principat. Els arguments que esgrimeixen són: que a Catalunya la llengua està més implantada (69,2%) i que respecten més i estimen més la llengua allí (18,7%).

En preguntar als responsables d'empreses, si utilitzar el valencià podria ajudar als seus clients a posicionar el seu negoci en un nínxol associat a proximitat, km0 o servei originàriament valencià i alhora a diferenciar-se de la competència, la majoria no ho creu així.

Ara bé, sí que consideren que emprar la llengua entre els clients catalanoparlants incrementa la satisfacció amb la companyia.

Més de 3 de cada 4 argumenten que si els seus clients ho demanaren, si hi haguera una àmplia demanda social o si fos d'obligat compliment, sí que usarien molt més la llengua autòctona.

Respecte a les ajudes empresarials per usar el valencià en les eines de comunicació el balanç està equilibrat entre els defensors i detractors d'aquesta idea. Mentre que sols 14,1% donarien suport a una llei que obligarà a retolar els cartells en la nostra llengua.

26 de gener de 2022 (dimecres)

Sala Pere i Joan Coromines

09:00 Comunitats i Etnografia. Psicologia. Joventut.

«APORTACIONS TEÒRIQUES PER A L'ESTUDI SOCIOLINGÜÍSTIC: UNA NOVA CLASSIFICACIÓ DELS NUCLIS FAMILIARS RESPONSABLES DE LA TRANSMISSIÓ», MARIA ANTÓN I ÁLVAREZ DE CIENFUEGOS (UA, AMU).

Actualment doctoranda a la Universitat d'Alacant i professora a la Universitat Aix-Marsella. La defensa de la meua tesi, intitulada "Transmissió familiar del català a la Catalunya del Nord", està prevista per a novembre 2021. Director de la tesi: Antoni Mas i Miralles.

Resum abreujat de la proposta:

En els processos de transmissió familiar, cal destacar els actors i els receptors, on els primers són els responsables de la pràctica lingüística familiar, és a dir, són els progenitors o una altra persona que assumisca funcions similars, com ara un altre familiar o un tutor legal; i els receptors són els descendents que obtenen, per part dels pares, la L1, durant la socialització primària. Aquest conjunt rep el nom de nucli familiar. La literatura distingeix entre família homolingüística i heterolingüística, en funció del nombre de llengües presents en una llar. A més a més, aquestes últimes també poden rebre el nom de famílies mixtes que destaquen per la pertinença a dues comunitats lingüístiques diferents i, per tant, per una forta presència d'actituds vers les llengües dels parlants. Tanmateix, hi ha una àmplia combinació de pràctiques lingüístiques familiars incloses en aquesta terminologia, per la qual cosa, proposem una distinció de cinc tipus de nuclis familiars, els quals reben el nom de tipologies i es distingeixen en funció de la llengua transmesa als infants per cada progenitor, a més de la llengua utilitzada per a la comunicació entre ells. Amb l'objectiu de sintetitzar les tipologies, es prenen com a referent els nuclis familiars formats per dos membres, els quals poden ser progenitors o no.

Els comportaments lingüístics dels membres del nucli familiar serveixen com a referent clau per a l'infant durant la socialització primària. Els infants aprenen per imitació, per la qual cosa els usos intrafamiliars entre els progenitors seran essencials en la formació de prejudicis, actituds i tries lingüístiques. Per tant, l'estudi de les combinacions comunicatives entre tots els actors d'aquesta etapa de creixement esdevé cabdal. Així doncs, aquesta comunicació té com a objectius primaris: (1) presentar la nova classificació dels nuclis familiars en funció de les tries lingüístiques de transmissió amb els infants i la llengua de comunicació entre els membres adults; i (2) definir els trets bàsics de la nova divisió per tipologies dels nuclis familiars, així com la seua aplicació i limitacions específiques a la interrupció, la continuïtat i la revernacularització.

Bibliografia emprada:

- Bernat i Baltrons, Francesc (2017) "Usos i ideologies lingüístics en famílies mixtes francocatalanes del Principat". Treballs de Sociolingüística Catalana 27: 13-26.
- Montoya, Brauli (1996). Alacant: la llengua interrompuda. València: Denes.
- Montoya, Brauli, & Mas, A. (2011). La transmissió familiar del valencià. Academia Press.
- Schwartz, Mila & Verschik, Anna (Eds.). (2013) Successful Family Language Policy: Parents, Children and Educators in Interaction. Dordrecht: Springer.
- Solodnikova, I. V. (2007). "Socialization of Personality: Essence and Specifics of Various Life Stages". Sotsiologicheskie Issledovaniya. 33 (2): 32-38.
- Querol (1989) "El procés de substitució lingüística: la comarca dels Ports com a exemple" dins Miscel·lània 89. València: Generalitat Valenciana. 85-196.

«USOS LINGÜÍSTICS, TRIA DE LLENGÜES I ROLS SOCIOLINGÜÍSTICS EN LA POBLACIÓ ESCOLAR DE LA RIBAGORÇA», ESTEVE VALLS (UIC BARCELONA / CUSC-UB / XARXA CRUSCAT); NATXO SOROLLA (URV / XARXA CRUSCAT-IEC / CUSC-UB)

Malgrat que fins al tombant del segle XXI els principals estudis demolingüístics constataren el manteniment de la vitalitat de la llengua catalana al conjunt de la Franja (Martín Zorraquino et al., 1995; Sorolla, 2005), en els últims anys diverses veus han advertit que, especialment a les comarques del nord, l'ús de la llengua es redueix entre les generacions joves (Giralt i Moret, 2017), i fins i tot se'n podria estar erosionant la transmissió intergeneracional (Sorolla, 2017). D'altra banda, sembla que, a diferència del que succeeix al Matarranya (Currubí, 2017), al Baix Cinca i a la Llitera el català comença a trontollar com a llengua de relació endogrupal entre els postadolescents de llengua inicial catalana, una tendència que s'ha considerat clau per detectar possibles processos de substitució lingüística abans no es desencadenin (Sorolla, 2016). Tanmateix, l'absència d'un estudi similar a la comarca de la Ribagorça —la que presenta, de fet, uns indicadors demolingüístics més desfavorables per a la llengua catalana i unes varietats més interferides per la llengua espanyola (Valls, 2019)— minva la possibilitat de fer una anàlisi global del present i una predicció de l'evolució futura de la llengua per al conjunt de la Franja.

L'objectiu d'aquesta recerca és precisament omplir aquest buit i analitzar la vitalitat de la llengua en el conjunt de la població escolar de 3r de Primària a 4t de Secundària de la Ribagorça aragonesa catalanòfona. En concret, s'analitzen els usos lingüístics familiars d'aquest segment de la població per determinar si és possible detectar una certa interrupció de la transmissió lingüística intergeneracional, però també es para atenció a les tries lingüístiques dels escolars per analitzar quin és el grau de penetració del castellà en les seves xarxes socials i es determinen els rols sociolingüístics que adopten en les seves interaccions entre iguals. Al capdavant, es pretén reflexionar sobre la capacitat de la sociolingüística per anticipar-se al punt d'inflexió d'un procés de substitució lingüística.

Paraules clau: usos lingüístics, tria de llengües, xarxes socials, substitució lingüística, transmissió lingüística intergeneracional

Referències bibliogràfiques

Currubí, A. (2017): «Estudi de la substitució o del manteniment del català al Matarranya», *Treballs de Sociolingüística Catalana* 27, p. 27-42.

Giralt, J. i M. T. Moret (2017): «Les llengües a la Franja», dins de Direcció General de Política Lingüística i N. Sorolla (coord.): *Els usos lingüístics a la Franja*, 2014. Barcelona, Generalitat de Catalunya, p. 12-15.

Martín Zorraquino, M. A., Fort, M. R., Arnal, M. L. i J Giralt (1995): *Estudio sociolingüístico de la Franja Oriental de Aragón*. Saragossa: Universitat de Saragossa.

Sorolla, N. (2005): «El català a la Franja. Any 2003» *Ripacurtia*. Benavarri: Centre d'Estudis Ribagorçans (CERlb) 3, p. 239-253.

Sorolla, N. (2016): *Tria de llengües i rols sociolingüístics a la Franja des de la perspectiva de l'anàlisi de xarxes socials*. Universitat de Barcelona, tesi doctoral.

Sorolla, N. (2017): «La llengua a la llar i la transmissió lingüística intergeneracional», dins de Direcció General de Política Lingüística i N. Sorolla (coord.): *Els usos lingüístics a la Franja*, 2014. Barcelona: Generalitat de Catalunya, p. 16-19.

Valls, E. (2019): *La llengua escapçada. Un estudi sobre l'autonomització de les varietats nord-occidentals a la cruïlla catalanoaragonesa*. Barcelona: Generalitat de Catalunya

Aquesta recerca s'emmarca en els dos projectes següents:

a. Tries lingüístiques dels escolars de la Ribagorça: efecte xarxa, canvi dialectal i comparació amb altres comarques, finançat per la Càtedra Johan Ferrández d'Heredia de *lenguas propias de Aragón y patrimonio inmaterial aragonés* de la Universitat de Saragossa i el Govern de l'Aragó (2020).

b. AP16/20: Usos lingüístics, tria de llengües i rols sociolingüístics en la població escolar de la Ribagorça, finançat per l'Institut Ramon Muntaner (2020).

«L'EFECTE XARXA EN LES LLENGÜES MINORITZADES», NATXO SOROLLA (CUSC-UB, URV)

Les tries lingüístiques aparentment són fruit d'una «elecció personal». Però des de la perspectiva mesosocial intetem descobrir les normes socials i les estructures macrosocials que hi ha al darrere d'aquestes tries lingüístiques. L'anàlisi de xarxes socials és un marc acollidor per investigar així les tries lingüístiques. La teoria de l'acomodació proposa que les persones ajusten el seu ús lingüístic per acomodar-se als altres. Els investigadors en contextos multilingües proposen que les tries lingüístiques atorguen drets i deures en relació amb els grups socials. La tendència dels grups sociolingüístics a mantenir les normes d'ús de la llengua en les relacions intragrup construeixen els límits entre grups. I la norma de convergir a la llengua expansiva en les relacions entre membres de diferents grups manté la minorització de les llengües. Tot aquest marc teòric es comprova en aquest treball, en el context de l'anàlisi de les xarxes socials.

Les dades utilitzades són les tries lingüístiques en diferents contextos de la Franja i de la llengua aragonesa. La investigació desenvolupa diferents anàlisis d'*exponential random graph models* (ERGM) que coincideixen en la interpretació. Els resultats no només mostren una clara tendència dels xiquets a acomodar les seves tries lingüístiques, emmarcades en una norma sociolingüística global per convergir al

castellà en les interaccions intergrupals. També mostren que l'ús del castellà s'explica, principalment, per atributs personals, però l'ús del català s'explica, principalment, per certes tendències que es creen en la interacció. Això vol dir que, d'una banda, es trenca la norma de manteniment de la llengua minoritzada, i de l'altra, la presència d'un nombre elevat de configuracions compatibles amb el que hem denominat «efecte xarxa» en llengües minoritzades, on la llengua només s'utilitza si està coberta per un ús ampli entre la resta d'amics.

«UNA ANÀLISI DE LES ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES DELS JOVES A L'ILLA D'EIVISSA», CHRISTOPHER LITTLE (UNIVERSITAT ESTATAL DE MISSISSIPPI; UIB)

Universitat Estatal de Mississipi; Universitat de les Illes Balears

cwl69@cml.msstate.edu ; christopher-wade.little1@estudiant.uib.cat

L'objectiu principal d'aquest estudi és investigar la possible influència i correlació entre els perfils sociolingüístics dels adolescents eivissencs (Birdsong, Gertken, Amengual 2012) i les seves actituds lingüístiques, i com aquestes poden influir en els seus propis usos i comportaments lingüístics.

Eivissa presenta una sèrie de trets sociolingüístics únics entre les Illes Balears. Melià i Vanrell (2017) destaquen que és l'única illa on hi ha un nombre més gran de joves que s'identifiquen amb el castellà que els que el tenen com a L1. A més, tot i un alt nivell de coneixement del català, s'ha observat un ús real decreixent per part d'aquestes generacions més joves en combinació amb un nombre pràcticament nul de no-catalanoparlants que l'adopten com a llengua habitual.

L'estudi consisteix en una tasca de veus desfressades (Matched-Guise Test), desenvolupada primer per Lambert et al. (1960) en el seu estudi sobre Québec, i després aplicada al context català per Woolard (1984, 1990), i en la qual un grup d'oients (jutges) escoltaran missatges de veu d'un grup de parlants (locutors) de cinc modalitats diferents (castellà, català central, valencià, mallorquí i eivissenc) i després en faran valoracions segons 12 trets personals que es corresponen amb tres categories distintes (Estatus, Competència i Atracció Social). Els resultats es compararan amb les dades sociolingüístiques aportades mitjançant el Bilingual Language Profile pels oients.

La hipòtesi general és que als locutors castellanoparlants se'ls atribuiran les valoracions més favorables en termes absoluts per la seva posició hegemònica dins la societat. Tot i així, certs dialectes del català considerats més "neutres" o que tenen més visibilitat en espais amb un cert grau de prestigi obtendran valoracions més positives que altres dialectes considerats més "marcats". Per tant, les hipòtesis específiques són: que el castellà obtindrà les valoracions més positives en termes absoluts per a totes les tres categories examinades; que el català central i valencià obtendran valoracions més positives en comparació amb el mallorquí i l'eivissenc pel que fa a l'Estatus i la Competència; que el mallorquí i l'eivissenc obtendran les valoracions mitjanes menys positives per a totes les tres categories, però que l'eivissenc obtindrà les valoracions menys positives en termes absoluts.

L'aportació esperada és poder ajudar a omplir un buit investigador que existeix sobre la realitat sociolingüística del català a Eivissa per a després poder informar millor el

desenvolupament de polítiques de planificació lingüística a l'illa i fer-les més eficaces i orientades al seu context específic.

Bibliografia

- Birdsong, D., Gertken, L. M., & Amengual, M. (2012). Bilingual Language Profile: An Easy-to-Use Instrument to Assess Bilingualism. COERLL. <https://www.coerll.utexas.edu/coerll/project/bilingual-language-profile>
- Lambert, W. E., Hodgson, R. C., Gardner, R. C., & Fillenbaum, S. (1960). Evaluational reactions to spoken languages. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 60(1), 44-51. <https://doi.org/10.1037/h0044430>
- Melià, J., & Vanrell, M.M. (2017). Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014. [Palma]: Conselleria de Cultura Participació i Esports [etc.]
- Woolard, K. A. (1984). A formal measure of language attitudes in Barcelona: A note from work in progress. *International Journal of the Sociology of Language*, 47, 63-71.
- Woolard, K. A., & Gahng, T. (1990). Changing language policies and attitudes in autonomous Catalonia. *Language in Society*, 19, 311-330.

«CANVI D'USOS LINGÜÍSTICS AL PAÍS BASC», IMANOL LARREA (SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA)

«LANGUAGE INFLUENCE ON PATIENTS' RISK ATTITUDES BASED ON PATIENT- DECISION-AIDED HEALTH DECISIONS», ALEXANDRA GHEONDEA-ELAD.

«ELS NOUS PARLANTS EN TANT QUE AGENTS DE TRANSFORMACIÓ SOCIOLINGÜÍSTICA A CATALUNYA», JOAN PUJOLAR, MAITE PUIGDEVALL (IDENTI-CAT)

Presentació a càrrec de: Maite Puigdevall, Joan Pujolar (Grup de Recerca Identí.cat; Universitat Oberta de Catalunya).

Els nous parlants, a Catalunya i en general, s'enfronten a prejudicis i barreres complexes. Molts catalanoparlants rebutgen parlar català amb persones a qui veuen com a estranyes (ideologies lingüístiques de l'autenticitat (Woolard, 2016). Les desigualtats socials i les diferents formes de segregació (urbana, escolar, sanitària, de lleure, etc...) dificulten l'existència d'espais d'interacció en llengua catalana entre catalanoparlants i nous parlants o aprenents de la llengua.

EquiLing-Cat es proposa col·laborar amb nous parlants de català per a comprendre i superar les desigualtats associades al multilingüisme o a les diferències lingüístiques. Seguint el disseny del projecte coordinat EquiLing, aquests són els principals objectius: Col·laborar amb nous parlants de català per comprendre i superar les desigualtats associades al multilingüisme o a diferències lingüístiques.

Impulsar i generar espais de trobada, interrelació, vincle i complicitat entre catalanoparlants i nous parlants que vulguin usar la llengua però que no troben espais per fer-ho.

Fomentar una consciència sociolingüística crítica entre els participants i participar en col·laboració en noves formes de ciutadania sociolingüística.

Aconseguir una doble transformació en relació als rols dels parlants:

a) conscienciar als parlants tradicionals de català que l'elecció de la llengua no ha de decidir-se seguint únicament marcs d'interpretació nacionalistes o simplement segons el que "se senti" personalment més còmode; si no que han de ser conscients de les implicacions a llarg termini de les seves eleccions per als nouvinguts / nous parlants;

b) conscienciar als nous parlants que tenen dret a exigir col·laboració i empatia per practicar i aprendre català i que la seva iniciativa per parlar la llengua és legítima. El que també és important és que els individus desenvolupin les seves noves ideologies i pràctiques lingüístiques amb l'acompanyament d'una comunitat en la qual el nou paradigma és reconegut com a legítim.

L'enfocament metodològic es basa en la recerca acció participativa que es dissenya i s'executa conjuntament amb Omnium Cultural. En aquest projecte doncs, donem un nou pas i ens constituïm en aliats dels nous parlants, dissenyant conjuntament accions i iniciatives per superar les barreres socials amb component lingüístic, i involucrant-los en la mesura del possible en l'anàlisi i el desenvolupament conceptual del problema per tal de:

Identificar les millors estratègies de transformació amb sensibilitat envers els quals viuen la situació i les seves condicions;

Desenvolupar tècniques i recursos pertinents per promoure una consciència sociolingüística crítica i unes societats més igualitàries.

«ELS DISCURSOS MEDIÀTICS SOBRE MULTILINGÜISME A CATALUNYA. PROPOSTA D'ANÀLISI», VICENT CLIMENT-FERRANDO (CÀTEDRA UNESCO DE POLÍTQUES LINGÜÍSTIQUES PER AL MULTILINGÜISME I GEDIT-UPF); ALBERT MORALES MORENO (UNIVERSITAT DE GINEBRA), MARIA SABATÉ-DALMAU (UDL)

Investigadors

Vicent Climent-Ferrando (Investigador Principal). [Càtedra UNESCO de Polítiques Lingüístiques per al Multilingüisme](#) i [GEDIT-UPF](#)

Albert Morales Moreno. Universitat de Ginebra

Maria Sabaté-Dalmau. Universitat de Lleida

[Projecte finançat per la Càtedra Universitat Pompeu Fabra]

Resum

El debat lingüístic a Catalunya i a l'Estat espanyol apareix periòdicament als mitjans de comunicació, sovint en un marc de polèmica i confrontació (vegeu el volum 32 de Treballs de Sociolingüística Catalana, 2021, sobre la conflictivització del model educatiu català).

Resulta paradoxal que, simultàniament, sentim sovint el terme "multilingüisme" al qual se li assignen valor, formes i conceptualitzacions diferents, sempre positives quan s'usa com a sinònim de l'anglès, com a llengua lligada als discursos de progrés econòmic, social i laboral. Uns discursos adreçats a legitimar polítiques d'incorporació

progressiva de l'anglès a cada cop més àmbits, com ara a l'escolarització obligatòria o a l'àmbit universitari.

Aquests discursos presenten una clara dimensió ideològica: formen part d'un sistema de creences, valors i normes que contribueixen a legitimar certes representacions en detriment d'altres. Creen uns marcs conceptuals concrets d'inclusió/exclusió de llengües i les categoritzen d'una manera o d'una altra. Sostinguts en el temps i vehiculats sistemàticament a través dels mitjans i xarxes de comunicació de masses, aquests marcs acaben creant un habitus particular, usant terminologia de Bourdieu (1981), una manera concreta de pensar, definir i conceptualitzar les llengües.

L'objectiu principal d'aquest projecte de recerca és analitzar aquests marcs conceptuals, els valors, les normes, les representacions i les creences que s'assignen a les diferents llengües del nostre entorn, el català, però també al castellà, a l'anglès i a les llengües de la immigració present en el nostre territori per poder tenir dades concretes, tant quantitatives com qualitatives, per saber de què parlem quan parlem de "multilingüisme" i dels seus diferents significats socials, amb l'objectiu de desentortolligar les finalitats polítiques entorn de l'activació d'aquests discursos.

Volem analitzar, per tant, la construcció discursiva del multilingüisme en la nostra societat actual que ens permetrà conèixer les ideologies lingüístiques associades a cada llengua, definides com la "forma de valorar les llengües tot afirmant que una llengua - o una varietat - és millor o pitjor que una altra (Bell, 2014), i com a "índex" de les normes que regulen els nostres comportaments sociolingüístics (és a dir, com a vehicle per entendre què està legitimat i què no, en públic, quant a tries, usos i orientacions vers el multilingüisme) (Kroskrity et al., 1998).

Els mitjans de comunicació representen una font d'informació clau com a agents principals en la conceptualització i la transmissió de les ideologies lingüístiques. L'anàlisi dels mitjans de comunicació o "mediatisation" (Androutsopoulos 2014) ens ofereix una perspectiva molt útil a l'hora de conceptualitzar el vincle entre els mitjans de comunicació i les estratègies discursives que fan servir per emmarcar els debats d'una determinada manera.

Amb la investigació del què i del com es diu sobre multilingüisme als mitjans de comunicació, el nostre objectiu principal és analitzar i categoritzar les ideologies lingüístiques que es transmeten, com influeixen aquestes ideologies en la conceptualització del multilingüisme i quins mecanismes es fan servir per evidenciar-les en els principals mitjans de comunicació.

Analitzar la dimensió ideològica del discursos sobre el multilingüisme ens proporcionarà dades concretes sobre la conceptualització mediàtica, ens ajudarà a tenir una radiografia acurada de la realitat i permetrà al món acadèmic, polític i universitari conèixer aquesta realitat per poder prendre accions específiques en matèria de gestió del multilingüisme.

Metodologia

Per dur a terme l'anàlisi, es constituirà un corpus dels principals diaris amb més tiratge i els més llegits de Catalunya - per analitzar les diferències/semblances de conceptualització de la llengua catalana en una mateixa comunitat lingüística fragmentada políticament, administrativament i també mediàticament - i també dels tres diaris principals llegits a l'Estat, per veure com influeixen les ideologies

lingüístiques espanyoles –com a centre de poder del qual Catalunya no n'és independent mediàticament. El període d'anàlisi anirà des de l'any 2015 al 2021.

Inici del projecte: juliol 2021

Finalització: juliol 2022

«L'ÚS DEL CATALÀ EN ELS CONTINGUTS GENERATS PER ESTRELLES DEL MÓN DIGITAL ADREÇATS A ADOLESCENTS I JOVES», MARINA MASSAGUER, AVEL·LÍ FLORS-MAS, XAVIER VILA (CUSC-UB)

En aquesta comunicació es presentaran els resultats de l'informe "Català, youtubers i instagramers: un punt de partida per promoure l'ús de la llengua", elaborat des del CUSC-UB per a Direcció General de Política Lingüística. En primer lloc, oferirem un estat de la qüestió sobre la situació del català en l'àmbit dels continguts per a consum juvenil a les xarxes. Com veurem, entre els creadors de continguts catalans se sol partir de la idea que la tria del castellà comporta més ressò a les xarxes i més possibilitats de monetitzar la seva activitat. Tanmateix, les xifres de seguidors, visualitzacions i interaccions mostren com alguns dels que trien el català aconseguen també un èxit destacable en termes relatius. Tot seguit, apuntarem les causes de la situació de minorització del català en els continguts digitals a les xarxes i explicarem què les motiva. D'aquesta manera aprofundirem en la intersecció entre tria lingüística, ideologies de la llengua i estratègies discursives per legitimar les pròpies pràctiques lingüístiques a la xarxa YouTube.

«EL CASTELLÀ A LA CATALUNYA CONTEMPORÀNIA. HISTÒRIA D'UNA BILINGÜITZACIÓ», FRANCESC BERNAT, CARLES DE ROSSELLÓ, MIREIA GALINDO (EVOGEN, UB)

Tradicionalment l'extensió històrica del castellà a Catalunya s'ha estudiat a partir dels àmbits formals i les elits, però encara coneixem poc l'efecte que van tenir les polítiques lingüístiques de l'estat sobre les classes populars, és a dir, la majoria de la població catalana. Per aquesta raó, volem presentar les dades d'un projecte ja finalitzat en què, basant-nos en l'anàlisi de les històries de vida lingüístiques de catalanoparlants de més de 90 anys, hem estudiat qualitativament el procés d'extensió de l'ús del castellà a Catalunya durant el segle XX. Concretament, hem volgut respondre dos interrogants. En primer lloc, quin va ser el ritme del procés de bilingüització de la població catalana a la primera meitat del segle XX; en segon lloc, esbrinar en quin moment i a través de quins mecanismes la població catalana opta majoritàriament per la norma de convergència lingüística amb el castellà en els encontres intergrupals.

14:20 Sociolingüística educativa. Immigració i llengua

«LA COMPETÈNCIA GLOBAL DELS ESTUDIANTS UNIVERSITARIS: UN ESTUDI PILOT D'INTERNACIONALITZACIÓ DEL CURRÍCULUM (GLOCIC)», MARIA SABATÉ-DALMAU (UDL)

«L'ÚS ORAL: DE L'AULA AL CARRER», CARLES DE ROSSELLÓ (CONSORCI PER A LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA)

Resum

Els indicadors sobre ús oral de l'Enquesta d'Usos Lingüístics de la Població (EULP) del 2018 mostren que les persones que no han passat per l'escolarització obligatòria, siguin de llengua inicial castellana o al·loglots, utilitzen poc o molt poc el català en la seva vida diària. Per exemple, només el 4,6 % dels nats a l'estranger i el 10,1 % dels nats a la resta de l'Estat tenen el català com a llengua habitual.

La majoria d'alumnes del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) tenen el seu origen lluny dels territoris de parla catalana i, en conseqüència, l'ús diari d'aquesta llengua serà previsiblement baix, malgrat la inscripció a un curs de català.

“L'ús oral: de l'aula al carrer” és un projecte que té com a objectiu fer augmentar l'ús oral del català, fora de l'aula, d'alumnes del CPNL de qualsevol nivell, i participants del Voluntariat per la llengua.

Aquest projecte l'impulsa el CPNL amb la col·laboració de la Secretaria de Política Lingüística.

Nom del projecte

L'ús oral: de l'aula al carrer

Nom i contacte del responsable

Carles de Rosselló (cderossello@cpnl.cat)

Característiques del projecte

Per assolir l'objectiu plantejat, es proposa dur a terme tres sessions, en modalitat presencial o virtual, que tenen com a finalitat dotar als assistents d'eines sociolingüístiques que els permeti guanyar confiança a l'hora de parlar en català i ampliar la seva xarxa d'interlocutors en aquesta llengua. Paral·lelament a les sessions, els assistents rebran a la seva adreça electrònica continguts treballats a les sessions per reforçar-ne l'adquisició.

Prèviament a les sessions, i també posteriorment, es faran unes preguntes per saber quines llengües empren els assistents i en quina extensió, al llarg d'un dia. La finalitat d'aquestes preguntes és doble: d'una banda, avaluar si la metodologia aplicada comporta un increment de l'ús oral quotidià del català de les persones que hi han pres part; i d'altra banda, orientar els tècnics de normalització lingüística per situar les persones al grup idoni.

Efectivament, en funció de l'ús diari de català, es podran situar les persones en tres grups diferents:

- Franja del 0-25 %
- Franja del 26-74 %
- Franja del 75-100 %

Els tres grups, cadascun corresponent a una franja, tindran continguts i objectius diferents. Bàsicament, en els dos primers es treballaran estratègies per incrementar l'ús diari personal del català d'acord amb el nivell de competència, previsiblement força feble en la franja del 0 al 25 %. En canvi, en el grup de la franja del 75-100 %, les estratègies aniran enfocades a mantenir el català en interaccions exogrupsals.

Estat del projecte

Està previst que durant el mes de novembre es facin les sessions a 7 grups i que, al gener, disposem dels primers resultats.

«LES IDEOLOGIES LINGÜÍSTIQUES DEL FUTUR PROFESSORAT I LA FORMACIÓ EN SOCIOLINGÜÍSTICA CRÍTICA», JÚLIA LLOMPART I EMILEE MOORE (GREIP-UAB)

Les ideologies lingüístiques del futur professorat i la formació en sociolingüística crítica
Des de finals del segle passat, la diversitat lingüística i cultural ha augmentat enormement a les aules catalanes. Com a conseqüència hi podem trobar alumnat provinent de diverses zones del món i escoltar fins a més de 30 llengües o varietats en una mateixa escola. En línia amb aquest fenomen, han aparegut propostes –tant a nivell europeu com local– per modificar l'educació lingüística d'infants i joves per tal de tenir en compte el multilingüisme i el multiculturalisme i promoure una competència plurilingüe. Així mateix, s'han adaptat alguns aspectes de la formació de professorat per tal de preparar docents per a realitat de les aules i per tal que puguin desenvolupar un ensenyament lingüísticament inclusiu. Ara bé, encara hi queda molt camí per recórrer i, d'acord amb Andrea Young (2014), és important escoltar les veus –i les ideologies– del professorat per entendre què està impeding la implementació d'una educació veritablement inclusiva i plurilingüe.

El projecte europeu LISTiac (Ensenyament Lingüísticament Sensible a totes les aules, www.listiac.org), en què participa el grup de recerca GREIP (Grup de Recerca en Ensenyament i Interaccions Plurilingües) des del 2019, té com a objectiu, precisament, promoure un canvi en la formació del professorat pel que fa a les qüestions relacionades amb l'educació lingüística i la diversitat lingüística i cultural. A través d'una eina de reflexió, es proposa tant a professorat en formació com a formadors i formadores de professorat de reflexionar sobre les seves creences, actituds i ideologies pel que fa tant a la diversitat a les aules com a la seva posició com a docents respecte com ensenyar l'alumnat divers.

En aquesta presentació, analitzarem dades recollides en el marc del projecte LISTiac en grups de discussió –basats, principalment, en una anàlisi DAFO sobre l'ensenyament lingüísticament inclusiu– en què van participar tres grups de professorat en formació –al voltant de 150 estudiants del Grau d'Educació Primària. Seguint les premises de l'anàlisi del discurs, amb la nostra anàlisi mostrarem certes ideologies lingüístiques del professorat en formació –tant respecte el català i el castellà com sobre altres llengües–, així com també ho relacionarem amb la raciolingüística. Amb tot, pretenem discutir la necessitat de reforçar la formació de docents en sociolingüística crítica.

Nom del projecte:

LISTiac (Ensenyament Lingüísticament Sensible a totes les aules, Erasmus+ Key action 3,606695-EPP-1-2018-2-FI-EPPKA3-PI-POLICY)

Nom i contacte del responsable:

IP local del grup GREIP/UAB: Emilee Moore, emilee.moore@uab.cat

Característiques del projecte:

El projecte europeu LISTIac té com a objectiu, a través de la recerca-acció i la reflexió entre investigadors/es, formadors/es de professorat i futurs/es docents, promoure un canvi en la formació del professorat pel que fa a les qüestions relacionades amb l'educació lingüística i la diversitat lingüística i cultural. Concretament, a través d'una eina de reflexió, es proposa tant a professorat en formació com a formadors/es de professorat de reflexionar sobre les seves creences, actituds i ideologies pel que fa tant a la diversitat a les aules com a la seva posició com a docents respecte com ensenyar l'alumnat divers.

Estat del projecte:

El projecte consta de quatre fases principals: planificació, implementació, avaluació i disseminació. Actualment, es troba en la darrera fase.

Bibliografia principal i Web:

Web: www.listiac.org

Birello, M.; Llompart, J.; Moore, E. (2021). Being plurilingual versus becoming a linguistically sensitive teacher: tensions in the discourse of initial teacher education students. *International Journal of Multilingualism*

Llompart, J. & Birello, M. (2020). Migrant and non-migrant origin pre-service teachers' beliefs about multilingualism and teaching in multilingual classrooms: convergences and divergences. *Sustainable Multilingualism*

«DE L'APRENENTATGE A L'ADOPCIÓ DE LA LLENGUA CATALANA: LA VISIÓ DEL PROFESSORAT DEL CPNL», MARINA MASSAGUER; AVEL·LÍ FLORS-MAS.

Els canvis demolingüístics de les darreres dècades s'han reflectit en el funcionament del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) i, especialment, en el nombre, el perfil i les motivacions dels aprenents de català. Això ha comportat un reenfocament de les activitats d'ensenyament i de dinamització de la institució a fi d'adequar-les als nous perfils d'usuaris. A partir de divuit entrevistes semiestructurades amb tècnics de dos centres de normalització lingüística (CNL) d'entorns sociolingüístics contrastats, en aquesta comunicació posem el focus en les veus del professorat i els dinamitzadors del CPNL respecte a aquests canvis. Concretament, ens centrem en la seva visió sobre com interseccionen els factors individuals dels aprenents amb l'acció institucional del CPNL a l'hora de propiciar que l'aprenentatge de català es transformi en l'adopció de la llengua fora de l'aula.

«EL PROJECTE TRANSLINGUAM-UNI: COMPETÈNCIA TRANSCULTURAL EN AULES UNIVERSITÀRIES MULTILINGÜES I MULTICULTURALS AMB PLENA DOCÈNCIA EN ANGLÈS. LLENGÜES, ACTITUDS, SENSIBILITAT INTERCULTURAL I IDENTITAT», MIREIA TRENCHS PARERA (UPF).

Ponent: Mireia Trenchs Parera (IP), Departament d'Humanitats, Universitat Pompeu Fabra, mireia.trenchs@upf.edu

Resum:

En aquesta sessió es presentarà el projecte TRANSLINGUAM-UNI ("Competència transcultural en aules universitàries multilingües i multiculturals amb plena docència en anglès. Llengües, actituds, sensibilitat intercultural i identitat", AEI/FEDER, UE-PGC2018-098815-B-I00) que investiga si les aules universitàries de grau multilingües i multiculturals amb plena docència en anglès propicien el desenvolupament de la competència transcultural entre els seus estudiants, i en quina mesura. L'estudi d'aquesta competència s'aborda interdisciplinàriament (i.e. sociolingüística educativa, adquisició de llengües, i psicologia social) i des de quatre dimensions: (1) lingüística (progrés individual en la llengua anglès i practiques plurilingües/translingües), (2) actitudinal (vers llengües i cultures presents a l'aula), (3) interculturalitat (desenvolupament o no de la sensibilitat intercultural) i (4) identitària (desenvolupament o no d'una identitat cosmopolita o global). A més de presentar els objectius i la metodologia mixta del projecte, es farà una panoràmica dels resultats obtinguts en els primers anys del projecte pel que fa al posicionament identitari dels joves en una identitat transcultural i al desenvolupament de la seva sensibilitat intercultural, a més de com variables diverses --com són les trajectòries educatives, els orígens socioculturals, el plurilingüisme dels joves i les seves famílies i les interaccions interculturals-- expliquen els resultats obtinguts.

«BONES PRÀCTIQUES EN LA PROMOCIÓ DE L'ÚS DE LA LLENGUA CATALANA EN ENTORNS ESCOLARS», MONTSERRAT SENDRA (UB)

Una de les crítiques que sovint es fa al sistema educatiu català actual és la de la manca d'ús oral de la llengua catalana per part de l'alumnat (Junyent, 2020).

Tot i que la majoria d'estudis apunten al fet que el model lingüístic escolar ha permès recuperar els usos institucionalitzats respecte els anys vuitanta i noranta, i que la presència actual del català dins de les aules és àmpliament majoritària (la gran majoria del professorat utilitza el català com a llengua de docència de les diferents assignatures, i l'alumnat tendeix a dirigir-se als docents en català), aquest ús del català com a llengua vehicular no ha aconseguit modificar significativament les tries lingüístiques de l'alumnat i fer augmentar l'ús de la llengua catalana en els seus usos interpersonals (CSASE, 2008; CSASE, 2014).

L'entrada de les noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge i el replantejament del model tradicional d'educació constitueixen una bona oportunitat per iniciar accions concretes per fomentar l'ús oral en català, però primer cal conèixer quines són les estratègies que ho poden aconseguir. Aquest projecte recopila pràctiques exitoses de promoció de l'ús del català a dins de les aules, a través de l'experiència directa de diferents professors.

**«PAUTES D'ACULTURACIÓ LINGÜÍSTICA I PROGRAMES DE MANTENIMENT DE L'L1. EL CAS DELS DESCENDENTS DE MIGRATS AL SISTEMA EDUCATIU CATALÀ»,
CECILIO LAPRESTA, ÁNGEL HUGUET, ISABEL SÁENZ, ÚRSULA HINOSTROZA,
FERNANDO SENAR, JUDIT JANÉS, CLARA SANSÓ, ADELINA IANOS I CRISTINA
PETREÑAS (UDL).**

Resum:

El grup Llengua i Educació (2017 SGR 322) aborda diferents línies de recerca. En l'actualitat, varies Tesis Doctorals que es troben en la seva fase final aprofundeixen en dues d'elles. D'una banda, l'estudi de l'eficàcia dels programes de manteniment de l'L1 sobre les competències lingüístiques de l'alumnat descendent de romanesos a Catalunya. D'altra banda, en les estratègies d'aculturació lingüística de l'alumnat d'origen immigrant i les preferències d'aculturació lingüística dels escolars autòctons i el professorat en el sistema educatiu català.

Nom del projecte:

Perfils d'aculturació i aculturació lingüística dels descendents de migrants. Reptes i potencialitats per a l'aprenentatge lingüístic i la inclusió lingüística i socioeducativa (EDUC2017-82479-R).

Nom i contacte del responsable:

Cecilio Lapresta Rey - cecilio.lapresta@udl.cat

Ángel Huguet Canalís - angel.huguet@udl.cat

Característiques del projecte:

Els resultats referits als processos d'aculturació lingüística són fruit de l'aplicació d'un qüestionari i de la realització de relats de vida i grups de discussió a descendents de romanesos, de marroquins i "autòctons". També, es van dur a terme entrevistes en profunditat a professors i professores de Secundària.

Per l'anàlisi de les competències lingüístiques dels estudiants romanesos de Secundària, es van aplicar proves de català castellà i romanès a joves que segueixen i no segueixen el programa de "Llengua, Cultura i Civilització Romana".

Estat del projecte:

Acabat

Bibliografia principal:

Lapresta-Rey, C., Janés, J. I Alarcón, A. (2021). The differentiated role of language knowledge and linguistic acculturation strategies in the configuration of occupational aspirations: the case of the descendants of migrants in Western Catalonia. *International Journal of Multilingualism*, <https://doi.org/10.1080/14790718.2021.1898615>

Sáenz-Hernández, I., Lapresta-Rey, C., Petreñas, C., & Ianos, M. A. (2021). When immigrant and regional minority languages coexist: linguistic authority and integration in multilingual linguistic acculturation. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, <https://doi.org/10.1080/13670050.2021.1977235>

Lapresta-Rey, C.; Huguet, Á.; Petreñas, C. y Ianos, A. (2020) Self-identifications of youth in Catalonia: a linguistic acculturation theory approach. *Journal of Multilingual &*

Multicultural Development, 41 (10), 829-843.
<https://doi.org/10.1080/01434632.2019.1656219>

Isabel Sáenz- Hernández, Lapresta-Rey, C., Ianos, A., Petreñas, C. (2020). Identity and linguistic acculturation expectations. The attitudes of Western Catalan high-school students towards Moroccans and Romanians. *International Journal of Intercultural Relations*, 75, 10-22. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2019.12.001>

Web: www.grelie.udl.cat

«LA CONFIGURACIÓ DE LES COMPETÈNCIES LINGÜÍSTIQUES I LA SEVA EVOLUCIÓ EN COMUNITATS PLURILINGÜES: ANÀLISI SOCIOLINGÜÍSTICA A PARTIR D'UNA MOSTRA ESCOLAR DE CATALUNYA (CONFEMPLUR)», F. XAVIER VILA, LLORENÇ COMAJOAN, CRISTINA ILLAMOLA, MONTSERRAT SENDRA, LAURA PUIGDOMÈNECH

En aquesta comunicació es presentaran els primers resultats del projecte CONFEMPLUR, que ha avaluat l'expressió oral en català i castellà al final de l'escolarització obligatòria (4t d'ESO) d'una mostra d'alumnes de Manlleu i Mataró. En primer lloc, s'explicarà breument el context de la recerca, els objectius i el marc teòric relacionat amb l'avaluació del coneixement de llengües i el mesurament dels coneixements lingüístics al sistema educatiu. En segon lloc, es descriurà la metodologia utilitzada en l'avaluació dels informants, duta a terme a partir d'una rúbrica creada específicament per a la prova. Aquesta rúbrica estava formada per dos blocs: la competència lingüística i la competència retòrica. Cada bloc es subdividia en tres ítems: la competència lingüística en morfosintaxi, pronunciació i lèxic i la competència retòrica en assoliment de la tasca, interacció i fluïdesa. En tercer lloc, s'exposaran els resultats obtinguts, que mostren nivells alts i similars tant en català com en castellà, i tant en competència lingüística com en competència retòrica. Es detallaran els resultats en cada component analitzat, les relacions entre les variables i les conclusions que se'n poden extreure.

«ESTUDI SOCIODEMOGRÀFIC I LINGÜÍSTIC DE L'ALUMNAT DE 4T D'ESO A CATALUNYA. 2006-2013-2021», ERNEST QUEROL I MARC MARTÍNEZ-PONS, CONSELL SUPERIOR D'AVUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU

«ESTUDI DE LES ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES SOBRE L'EDUCACIÓ MULTILINGÜE EN LA COMUNITAT ESCOLAR AL CAMP DE MORVEDRE», MIQUEL NICOLÀS, FRANCESC JESÚS HERNÁNDEZ DOBÓN, FRANCISCA SANVICÉN I CARMEN RODRÍGUEZ ()

27 de gener de 2022 (dijous)

Sala Pere i Joan Coromines

09:00 Variacionisme i planificació del corpus

«AL VOLTANT DE L'ESPISTEMOLOGIA DE L'ESTÀNDAROLOGIA COMPARADA», JOAN COSTA CARRERAS (UPF).

El proyecto se propone trabajar con la catalanofonía, gallegofonía, hispanofonía y vascofonía peninsulares, que emprendieron procesos de estandarización bajo condiciones sociohistóricas y políticas muy diversas.

HIPÓTESIS 1 LA DIFERENTE INDEXICALIDAD SOCIAL E IDEOLÓGICA DE LA ESTANDARIZACIÓN EN LAS LENGUAS DE ESPAÑA

Se requiere prestar una atención preferente a cómo se transmiten, se perpetúan o se deconstruyen metadiscursivamente las ideologías que envuelven a la estandarización en las 4 comunidades etnolingüísticas. En este contexto, debe comprobarse si están cambiando los valores sociales e ideológicos asociados a las variedades estándares de español, catalán, gallego y euskera en el Estado español.

H2: PRESCRIPTIVISMO POPULAR COMPARADO

Los nuevos espacios comunicativos (blogs o redes sociales) son lugares idóneos para explorar el empoderamiento de los hablantes como agentes del prescriptivismo popular, cuyas prácticas metalingüísticas contribuyen a la construcción emblemática de las variedades.

H3: DEMOTIZACIÓN DE LAS VARIEDADES ESTÁNDARES

En España están cambiando las actitudes sociales ante rasgos de variedades regionales de las lenguas española, catalana, gallega y vasca. Por eso, la estandarización es un proceso cíclico y las variedades estándares se reelaboran continuamente. La normatividad lingüística puede desembocar en una situación pluricéntrica. Así pues, merece la pena indagar hasta qué punto se advierten en el contexto sociolingüístico español actitudinalmente señales de demotización.

OBJETIVOS GENERALES

OG1. Analizar comparativamente la construcción ideológica -enregisterment- de las variedades estándares del español, catalán, gallego y euskera, en la actualidad.

OG2. Examinar la naturaleza del prescriptivismo popular en las 4 culturas lingüísticas.

OG3-Investigar el alcance de procesos de reorganización de la normatividad lingüística (demotización, restandarización) en las actitudes lingüísticas de hispanohablantes, catalanohablantes, gallegohablantes y vascohablantes del territorio español.

Nom del projecte / Project title: provisionalment "LA ESTANDARIZACIÓN LINGÜÍSTICA REVISITADA: PRESCRIPTIVISMO POPULAR E IDEOLOGÍAS LINGÜÍSTICAS EN LA ESPAÑA CONTEMPORÁNEA (ESTANDAREV)"

Nom i contacte del responsable / Main researcher and contact: Carla Amorós-Negre (carlita@usal.es)

Característiques del projecte / Project characteristics: per concretar

Estat del projecte / Project status: esborrany de sol·licitud per a la pròxima convocatòria del Ministeri d'Innovació i Ciència

Bibliografia principal i Web / Main bibliography and web pages:

Carla Amorós Negre; Miguel Ángel Quesada Pacheco. 2019. "Percepción lingüística y pluricentrismo: Análisis del binomio a la luz de los resultados del Proyecto Linguistic Identity and Attitudes in Spanish-speaking Latin America (LIAS)" Estudios de Lingüística de la Universidad de Alicante, ELUA. Universidad de Alicante. 33-1, pp.9-26. ISSN 2171-6692.

Costa Carreras, Joan (2015): "The relationship between use and perception: the case of Catalan variants of a subject coreferential with an antecedent", Journal of Multilingual and Multicultural Development, DOI: 10.1080/01434632.2015.1068787

Costa Carreras, Joan (2017). «La relació entre ús i percepció: el cas de les variants a qui, "a+article+qual", "a+article+qui" i que li de la variable "relatiu complement indirecte"». Dins Actes del XVIIè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Universitat de València, entre el 7 i el 10 de juliol), organitzat pel Departament de Filologia Catalana i l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana; [Recurs electrònic] a cura de Manuel Pérez Saldanya i Rafael Roca i Ricart, Barcelona. IEC [coedició amb]: Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, p. 647-661. ISBN: 978-84-9965-363-1. Disponible a

[https://publicacions.iec.cat/PopulaFitxa.do?](https://publicacions.iec.cat/PopulaFitxa.do?moduleName=cataleg&subModuleName=cerca_avanzada&idCatalogacio=28308#)

[moduleName=cataleg&subModuleName=cerca_avanzada&idCatalogacio=28308#](https://publicacions.iec.cat/PopulaFitxa.do?moduleName=cataleg&subModuleName=cerca_avanzada&idCatalogacio=28308#).

Elena Méndez García de Paredes; Carla Amorós Negre. 2019. "The status of Andalusian in the Spanish-speaking world: is it currently possible for Andalusia to have its own linguistic standardization process?" Current Issues in Language Planning. Routledge. 20-2, pp.179-198. ISSN 1747-7506.

María Carmen Fernández Juncal; Carla Amorós Negre. 2014. "Polarización y tensión normativas: actitudes hacia la norma prescrita en el español peninsular centro-septentrional" Prácticas y políticas lingüísticas. Nuevas variedades, normas, actitudes y perspectivas, editado por Zimmermann, Klaus. Iberoamericana / Vervuert. pp.231-255. ISBN 9788484897972.

«LA DIALECTOMETRIA SOCIAL: UN NOU ENFOCAMENT PER ANALITZAR EL CANVI LINGÜÍSTIC», ESTEVE VALLS (UIC BARCELONA / CUSC-UB / XARXA CRUSCAT-IEC)

D'ençà del treball inaugural de Séguy (1971), la dialectometria ha sofert una gran diversificació tècnica i temàtica, com es desprèn de les retrospectives de Goebel (2006), Nerbonne i Kretschmar (2013) o Wieling i Nerbonne (2015). Tanmateix, continua havent-hi un buit destacable de treballs dialectomètrics que abordin l'anàlisi del canvi lingüístic des d'una perspectiva social, tal com va assenyalar ja fa uns anys Woolhiser (2005), per a qui la dialectometria «systematically ignores social variables».

Amb l'objectiu de superar aquesta mancança, Wieling et al. (2011) van proposar de transitar cap a una dialectologia social quantitativa que reduís la distància entre la dialectometria i la sociolingüística i analitzés l'impacte de diverses variables socials en el canvi lingüístic. Aquest plantejament és el punt de partida de la recerca que ara es presenta, els resultats de la qual es poden trobar a Wieling et al. (2018) i, molt especialment, a Valls i Wieling (pendent d'acceptació).

En aquests dos treballs es recorre a un model d'efectes mixtos, el *generalized additive mixed-effects regression modelling*, per determinar la influència en els canvis estructurals del català nord-occidental fronterer de Catalunya i de l'Aragó de tres variables socials relacionades amb els parlants —l'any de naixement, el gènere i el nivell d'estudis— i de cinc variables relacionades amb les localitats d'enquesta —l'adscripció a Catalunya o a l'Aragó, el nombre d'habitants, l'edat mitjana de la població, els ingressos mitjans dels seus habitants i el nombre relatiu de llits turístics. En el darrer d'aquests treballs, a més, s'explora una possible correlació entre el grau d'interferència de les varietats de la Franja i l'evolució dels usos a partir de quatre indicadors sociolingüístics, i es conclou que com més elevat és el percentatge de progenitors de llengua inicial catalana que transmeten la aquesta llengua als seus fills, menor és el grau d'hibridació de la llengua entre els parlants més joves. Els fonaments teòrics d'aquesta nova dialectometria social, que comparteix amb l'ortodòxia laboviana el seu caràcter marcadament prospectiu, es presenten a Valls (2021).

Paraules clau: dialectometria social, efecte frontera intern, model d'efectes mixtos, substitució lingüística, convergència i divergència lingüístiques

Referències bibliogràfiques

Goebel, Hans. (2006). Recent Advances in Salzburg Dialectometry. *Literary and Linguistic Computing*, 21, pàg. 411-435.

Nerbonne, John i William A. Kretzschmar. (2013). Dialectometry++. *Literary and Linguistic Computing*, 28(1), pàg. 2-12.

Séguy, Jean. (1971). La relation entre la distance spatiale et la distance lexicale. *Revue de Linguistique Romane*, 35(138), pàg. 334-357.

Valls, Esteve. (2021). Hacia una nueva dialectometría: revisión crítica y perspectivas de futuro. A J. Giralt i F. Nagore (eds.). *El contínuum románico. La transición entre las lenguas románicas, la intercomprensión y las variedades lingüísticas de frontera*. Saragossa: Publicaciones de la Universidad de Zaragoza. 103-139.

Wieling, Martijn i John Nerbonne. (2015). Advances in Dialectometry. *Annual Review of Linguistics*, 1(1), pàg. 243-264.

Wieling, Martijn; Nerbonne, John i Harald Baayen. (2011). Quantitative Social Dialectology: Explaining Linguistic Variation Socially and Geographically. *PLoS ONE*, 6(9).

Wieling, Martijn; Valls, Esteve; Baayen, Harald i John Nerbonne. (2018). Border effects among Catalan dialects. A D. Speelman, K. Heylen i D. Geeraerts (eds.), *Mixed-Effects Regression Models in Linguistics*. Cham: Springer. 71-97.

Valls, Esteve i Martijn Wieling. (pendent d'acceptació). Towards a social dialectometry: the analysis of internal border effects.

Woolhiser, Curt. (2005). Political borders and dialect divergence/convergence in Europe. A P. Auer et al. (eds.), *Dialect Change. Convergence and divergence in European languages*. New York: Cambridge University Press. 236–262.

Aquesta recerca s'emmarca en el projecte PID2020-113971GB-C21 (La fonologia nativa y no nativa: análisis y creación de recursos digitales), finançat pel Ministerio de Economía y Competitividad (2021-2024).

«VARIACIONISME: ESTUDI SOBRE LES SEQÜÈNCIES D'IMPERATIU MÉS CLÍTIC EN EL CATALÀ DE MALLORCA», MARIA DEL MAR VANRELL BOSCH (UIB).

Les formes d'imperatiu més clíctic en el català de Mallorca

Esperança Colom Oliver (UIB), Toni Caldentey (UIB), Francesc Torres-Tamarit (CNRS-Université Paris 8) i Maria del Mar Vanrell (UIB-GRESIB)

maria.esperanssa@gmail.com, tonicgg@gmail.com, francescosep.torres@gmail.com, mm.vanrell@uib.cat

El català de les Illes Balears és de les poques varietats romàniques que poden presentar l'accent sobre el clíctic o la combinació de clíctics pronominals en seqüències d'imperatiu i també en formes no finites del verb com ara el gerundi i l'infinitiu. Majoritàriament els investigadors han estat d'acord que en seqüències d'imperatiu més clíctic l'accent va al final del mot prosòdic (veg. Moll 1934, Bibiloni 1976, entre d'altres), tot i que autors com Bibiloni (2010) i Bonet i Torres-Tamarit (2010, 2011) destaquen alguns casos en què l'accent es posiciona en la penúltima síl·laba. Així doncs, per analogia amb les forma *mira'l* [mi.'rəl] i *mira'ls* [mi.'rəls], tendríem formes com *mira-la* [mi.'rə.lə] i *mira-les* [mi.'rə.ləs]. En casos en què hi hagi dos pronoms enclíctics, s'accentuarà el segon (*dona-me-la* [do.na.mə.'lə], *posa-te-la* [po.za.tə.'lə]), tot i que alguns parlants, així com produeixen formes com *mira-la* [mi.'rə.lə], en poden produir d'altres com *dona-me-la* [do.nə.'mə.lə] en què l'accent apareix en penúltima posició.

L'objectiu del treball és estudiar el patró accentual i tonal de les seqüències d'imperatiu seguit de clíctics en el català de Mallorca. Concretament pretenem esbrinar l'efecte que factors lingüístics com la conjugació, la persona i el tipus de clíctics (o de combinació de clíctics) exerceixen en la realització prosòdica d'aquestes seqüències, tot i que també ens interessa l'efecte que poden tenir factors extralingüístics com la localitat i l'edat dels enquestats. Amb aquest objectiu es va dissenyar un qüestionari basat en la Tasca de compleció del discurs (Vanrell et al. 2018), el qual consta de 30 formes verbals. A (1) podeu veure un exemple d'una de les situacions que s'han plantejat als enquestats.

Els resultats preliminars amb 570 mostres (30 situacions x 19 parlants) corresponents a les poblacions de Lluçmajor i Sóller revelen aspectes interessants. En general, veim un desplaçament de l'accent lèxic a l'última síl·laba del mot prosòdic (assumim que els clíctics s'integren al mateix mot prosòdic que projecta el verb), com es pot observar en casos com *bull-mos-la* [bu.ʎi.muz.'lə], *demana-l'hi* [də.mə.nə.'li]. En canvi, no hi ha accent final, sinó penúltim, quan tenim una construcció d'imperatiu seguida de clíctic d'acusatiu de tercera persona singular femení (*amaga-la* [ə.mə.'ɣə.lə], *pren-la* [prə.'ni.lə]) o en la combinació *me+la* o *te+la* (*posa-te-la* [pu.zə.'tə.lə], *beu-te-la* [bow.

'tə.lə], torç-me-la [tur.sə.'mə.lə]). Una troballa interessant és que, a més de l'accent de mot en l'última síl·laba i el corresponent accent tonal realitzat sobre aquesta síl·laba, també hi pot haver un accent tonal alineat amb la síl·laba tònica del verb (tal com s'havia documentat a Nadeu et al. 2017), com es pot veure en la Figura 1. En aquests casos, l'accent tonal es manifesta amb un to alt o un to ascendent que és similar a l'anomenat accent emfàtic (Nadeu i Hualde 2012). Aquest accent tonal només apareix en els casos en què l'accent lèxic se situa al final de la seqüència imperativa seguida de clítics, és a dir, no el podem trobar en casos com amaga-la [ə.mə.'ɣə.lə], que du l'accent lèxic a la penúltima síl·laba. En definitiva, l'accent tonal i l'accent de mot en aquest cas no poden estar en síl·labes consecutives: *[ə.mə.'ɣə.lə].

- Imagina que vas a veure ta mare a ca seva. Ella vol fer una recepta que no ha fet mai, però no sap exactament com ho ha de fer.

Te demana: He de bullir s'aigua?

Tu contestes: Sí, bull-la

Bibliografia

Bibiloni, Gabriel (1976). Els pronoms personals en el català de les Illes. (Tesi de Llicenciatura, Universitat de Barcelona)

Bibiloni, Gabriel (2010). Amb bones paraules dins l'Espira Mallorca: Diari de Balears. En línia <https://www.bibiloni.cat/ambbonesparaules/pronoms_febles.html> [consulta: 30/05/2021]

Bonet, Eulàlia i Torres-Tamarit, Francesc (2010). Allomorphy in pre-clitic infinitives in Formenteran Catalan. Dins Colina, Sonia, Antxon Olarrea i Ana Maria Carvalho (eds.), Romance Linguistics 2009: Selected papers from the 39th Linguistic Symposium on Romance Languages (LSRL), Tucson, Arizona, Març 2009, 337-352.

Bonet, Eulàlia i Torres-Tamarit, Francesc (2011). Les formes d'imperatiu seguides de clíctic: un cas de conservadorisme lèxic. Dins Lloret, Maria-Rosa i Clàudia Pons-Moll (eds.), Noves aproximacions a la fonologia i la morfologia del català, 37-61. Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.

Moll, Francesc de B. (1934). Transcripció de cançons populars amb notes de fonètica sintàctica. Dins Anuari de l'oficina romànica de llengua i literatura 7: 9-39.

Nadeu, Marianna i Hualde, José Ignacio (2012). Acoustic correlates of emphatic stress in Central Catala. Dins Language and Speech 55. 517-542.

Nadeu, Mariana, Simonet, Miquel i Llompart, Miquel (2017). Stressed postverbal pronominals in Catalan. Dins Probus. Berlin: Walter de Gruyter GmbH

Torres-Tamarit, Francesc i Pons-Moll, Clàudia (2019). Enclitic-induced stress shift in Catalan. Journal of Linguistics 55(2): 407-444.

Vanrell, Maria del Mar., Feldhausen, Ingo i Astruc, Lluïsa (2018). The Discourse Completion Task in Romance prosody research: status quo and outlook. Dins Feldhausen, Ingo, Fliessbach, J., Vanrell, Maria del Mar (Editors), Methods in prosody: A Romance language perspective. Studies in Laboratory Phonology, 191-227. Language Science Press.

**«INFLUÈNCIA MÚTUA EN EL NIVELL LÈXIC DEL CASTELLÀ I DEL CATALÀ»,
MARIBEL SERRANO ZAPATA (UDL)**

L'objectiu de la nostra proposta és analitzar la influència mútua en el nivell lèxic del castellà i del català. Les nostres dades provenen d'un estudi de disponibilitat lèxica basat en 480 enquestes realitzades a informants preuniversitaris lleidatans. L'anàlisi quantitativa mostra que, en relació amb el nombre total de respostes obtingues, el català conté més elements del castellà que els que es detecten en el sentit contrari. El mateix fenomen s'observa en l'estudi dels préstecs integrats i en vies d'integració que apareixen en el lèxic disponible d'ambdues llengües.

**«ACTITUDS I CREENCES DELS CATALANOPARLANTS INICIALS ENVERS LES
VARIETATS CULTES DEL CASTELLÀ. DADES DEL PROJECTE PRECAVES», CRISTINA
ILLAMOLA, MAR FORMENT (UB)**

En el nostre territori, els estudis sobre creences i actituds lingüístiques s'han desenvolupat principalment per a mesurar actituds envers la llengua catalana o envers algunes de les seves varietats, en front del castellà.

L'estudi que ara volem presentar forma part del projecte PRECAVES, coordinat des de la Universitat d'Alcalà d'Henares, que té com a objectiu analitzar les creences i actituds dels parlants cap a les diferents varietats cultes del castellà. En concret, la nostra presentació es divideix en tres parts: en primer lloc, es descriu el projecte general PRECAVES i la seva metodologia, basada en la tècnica del *matched-guised* (veus amagades). En segon lloc, s'explica la metodologia específica de l'equip de Barcelona (que es dedica a recopilar dades d'informants de l'Àrea Metropolitana), condicionada per les peculiaritats concretes d'aquesta comunitat de parla. En tercer lloc, es mostren els principals resultats obtinguts sobre les creences i actituds cap a les varietats cultes del castellà, incidint sobretot en les expressades dels catalanoparlants inicials.

**«FACTORS INTERNS I EXTERNS EN EL DESENVOLUPAMENT I ASSOLIMENT DELS
CLÍTICS NO PERSONALS», SÍLVIA PERPIÑÁN (UPF) I ADRIANA SOTO-
COROMINAS (UIC).**

Resum

“Factors interns i externs en el desenvolupament i assoliment dels clítics no personals”
Aquest estudi investiga els quatre clítics no personals (o adverbials) del català: els oblics en i hi, i el partitiu en i locatiu hi, en nens i adults. Vist el context bilingüe a Catalunya, en el present estudi ens fem dues preguntes: 1- La dominància lingüística afecta l'aparició, el desenvolupament i l'assoliment d'aquests quatre clítics no personals? 2- L'homofonia entre els dos en i els dos hi en condiciona el desenvolupament?

La mostra experimental consta d'entrevistes orals guiades a 336 infants d'edats entre 4 i 9 anys, i a 112 adults. Els participants van ser classificats com a bilingües dominants de català, dominants de castellà, o com a bilingües equilibrats segons un qüestionari de dominància lingüística pensat per a la situació bilingüe a Catalunya (LaDoQ). La

tasca oral guiada consistia en 5 contextos gràfics (4 pels infants) on després d'unes frases de context on s'introduïen els verbs experimentals, els participants havien de contestar les preguntes que afavorien l'ús dels diferents pronoms no personals. Les respostes es van codificar segons l'estructura proporcionada pels parlants com a: clíctic correcte, omissió, frase lèxica, reduplicació, canvi de clíctic o altres.

Pel que fa a la nostra primera pregunta de recerca, vam trobar clars efectes de dominància lingüística no només en la quantitat de producció del clíctic apropiat sinó també en l'edat d'aparició del clíctic: els infants no catalano-dominants mostren un desenvolupament tardà de totes les estructures. A més a més, els adults bilingües equilibrats i castellano-dominants semblen tenir un assoliment fossilitzat, ja que no arriben als percentatges de producció dels catalano-dominants en cap clíctic, tot i que sí demostren un progrés significatiu. Pel que fa a la pregunta 2 sobre els efectes de l'homofonia dels clíctics, la resposta és que el tipus de clíctic té un evident impacte, però la seva homofonia, no. Els dos clíctics oblics en i hi tenen un desenvolupament similar: sorgeixen i es desenvolupen tard, fins i tot en nens catalano-dominants (a partir dels 9 anys), a més a més, hi ha un intercanvi de clíctics durant tot el desenvolupament. Pel que fa al partitiu en (amb numerals) i el locatiu hi, els parlants arriben a un desenvolupament que mantenen estancat (plateau) bastant d'hora, i gairebé no trobem substitucions de clíctics (només omissions).

Així doncs, argumentem que tant les propietats internes del llenguatge (els clíctics en sí), com les propietats externes del llenguatge (la dominància lingüística) influeixen en la cronologia del desenvolupament.

Nom del projecte

"Linguistic Outcomes of Spanish-Catalan Bilingualism"

Nom i contacte del responsable

Dra. Sílvia Perpiñán (silvia.perpinan@upf.edu)

Dra. Adriana Soto-Corominas (asotoc@uic.cat)

Característiques del projecte

Estudia el desenvolupament morfològic del català en parlants castellano-dominants de l'Àrea Metropolitana i de la Catalunya Central. Estudia els pronoms adverbials en, hi, i les oracions existencials i locatives.

Estat del projecte

Recollida de dades i anàlisis acabades, finalitzant període de redacció de resultats.

Bibliografia principal i Web

Perpiñán, S. (2017). Catalan-Spanish bilingualism continuum: The expression of non-personal Catalan clitics in the adult grammar of early bilinguals. *Linguistic Approaches to Bilingualism*, 7(5), 477-513. <https://doi.org/10.1075/lab.15004.per>

Perpiñán, S. (2018). On Convergence, Ongoing Language Change, and Crosslinguistic Influence in Direct Object Expression in Catalan-Spanish Bilingualism. *Languages*, 3(2), 14. <https://doi.org/10.3390/languages3020014>

Perpiñán, S., & Soto-Corominas, A. (2021). Indirect structural crosslinguistic influence in early Catalan-Spanish bilinguals in adulthood: Predicate selection in Catalan existential constructions. *Applied Psycholinguistics*, 1-40. <https://doi.org/10.1017/S0142716421000308>

Soto-Corominas, A. (2018). Acquisition of Catalan and Spanish Morphosyntax in the Catalan-Spanish Bilingual Context. Electronic Thesis and Dissertation Repository. <https://ir.lib.uwo.ca/etd/5441>

Soto-Corominas, A. (2020). Acquisition of Quantified Partitivity in Catalan-Spanish Bilingualism: Influence from Child-Level and Language-Level Factors. Linguistic Approaches to Bilingualism. <https://doi.org/10.1075/lab.19016.sot> |

11:30 Dret lingüístic i Politologia lingüística

**«TERRITORIS AMB LLENGUA PRÒPIA, SOCIOLINGÜÍSTICA I POLÍTICA», ALBERT
FABÀ I JOAQUIM TORRES**

La comunicació “Territoris amb llengua pròpia, sociolingüística i política” parteix de l’anàlisi d’una enquesta molt especial del Centre d’Estudis d’Opinió (CEO) que es va realitzar al 2019. Especial, perquè el CEO normalment es dedica a estudiar mostres de la població catalana, però en aquest cas la mostra s’estenia a tot l’estat espanyol. Nosaltres hem centrat la nostra atenció en Catalunya, Euskadi, el País Valencià, Galícia, Navarra i Canàries, d’una banda, i l’Espanya peninsular monolingüe, de l’altra.

Les dades que presentem es refereixen a tres blocs: llengua inicial i llengua d’identificació, llengua i identitat nacional, i, finalment, algunes preguntes relacionades amb la manera com es veuen en cadascun dels territoris esmentats algunes qüestions polítiques i sociolingüístiques importants per Catalunya.

**«L’ÚS DE LES LLENGÜES EN LA COMUNICACIÓ TELEMÀTICA DE LES
ORGANITZACIONS», LLUÍS CATALÀ I CLEMENTE PENALVA (UA)**

**«REQUISITS LINGÜÍSTICS I ACCÉS A LA FUNCIÓ PÚBLICA EN LA JURISPRUDÈNCIA
DEL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE LES ILLES BALEARS», MARIA
BALLESTER (UIB)**

La doctrina del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears sobre el model lingüístic en l’àmbit de l’administració pública, conformada en les diverses resolucions que s’han centrat en la exigència de coneixement de la llengua catalana i el dret d’accés a la funció pública en condicions de igualtat, és prou coneguda. A l’empara del marc normatiu vigent —contingut, principalment, l’Estatut, la Llei de Normalització Lingüística i la normativa sobre els empleats públics— la Sala n’ha sintetitzat els elements més significatius: a) Les institucions de les Illes Balears garantiran l’ús normal i oficial de la llengua catalana; b) l’ús habitual i general de la llengua pròpia en l’àmbit oficial i administratiu és un factor de normalitat i eficàcia que han de promoure els poders públics; i, c), els recursos humans de l’Administració autonòmica han d’estar capacitats de forma adequada per assegurar garantia dels drets lingüístics dels ciutadans. Resten per fer, encara, dos apunts més envers aquesta doctrina, continguda, entre altres, a la Sentència 142/2012, de 23 de febrer. D’una banda, el caràcter progressiu del procés normalitzador (“el el paso efectivo del bilingüismo

oficial al bilingüisme real es una tarea evolutiva, progresiva y en alguna medida pendiente aún hoy”); i, de l'altra, que en concret “la progresividad [en el nivel de conocimiento exigible] puede verse excepcionada en algún caso en atención a la ineludible garantía de los intereses generales más prioritarios, esto es, para salvaguardar la prestación efectiva —y satisfactoria— de los servicios públicos esenciales.” (fonament jurídic segon). La mateixa doctrina ha estat reiterada, entre altres, a les Sentències 875/2010, de 5 d'octubre; 911/2011, de 23 de novembre; 471/2015, de 6 de juliol; i 67/2019, de 31 de gener. La Sala s'ha pronunciat també sobre les possibles exempcions de l'exigència de la capacitació lingüística per determinades categories de personal estatutari i laboral en l'àmbit de la salut (STSJ IB de 14 de setembre de 2009).

Amb ocasió de la impugnació del Decret 8/2018, de 23 de març, pel qual es regula la capacitació lingüística del personal estatutari del Servei de Salut de les Illes Balears, es planteja un debat sobre la regulació específica per l'acreditació de coneixements de llengua catalana en un àmbit en el qual intervenen factors i agents singulars. La qual cosa fa incrementar la complexitat de les solucions jurídiques que es proposen. En concret, el Decret 8/2018 estableix un règim de menor exigència de coneixements de llengua catalana als empleats del Servei de Salut en relació a la resta de treballadors de l'administració autonòmica. A més, s'estableix una regulació específica a l'hora de fixar el procés d'acreditació del requisit de coneixement del nivell de català corresponent a les distintes categories (art. 5.2), en concret, es preveu que els aspirants podran presentar-se als processos selectius sense necessitat d'acreditar coneixement de català i s'estableix una moratòria de dos anys per obtenir el títol. En el cas que no s'aporti l'acreditació el personal no perd la condició de funcionari, però no podrà participar en els concursos de mobilitat ni podrà accedir per primera vegada a la carrera professional.

Les Sentències 14 i 15/2020, de 16 de gener, resolen sengles recursos plantejats per dues formacions sindicals. Sobre “la conservació de la diversidad ideomática y sobre el nivel de conocimiento de la lengua catalana”, la Sala deixa paleses algunes premisses bàsiques de l'oficialitat lingüística, conseqüència del multilingüisme establert en el sistema constitucional espanyol. També al·ludeix a les competències autonòmiques en relació al tractament sobre l'ús de les llengües pròpies i oficials. Sobre les límits que condicionen l'actuació del legislador autonòmic envers l'exigència del requisit de capacitació lingüística per a l'accés i promoció en la funció pública, reitera els principis bàsics derivats de la jurisprudència constitucional (en particular, la proporcionalitat en relació a l'exigència del requisit atenent a la funció o el lloc que s'ha d'ocupar). En relació a l'exigència d'un cert coneixement del català com a requisit a la funció pública i la reserva de llei sobre l'estatut dels funcionaris (de caràcter absolut), admet que aquesta reserva no impedeix la col·laboració de les normes reglamentàries, sempre que aquestes serveixin de complement de la regulació legal i siguin imprescindibles per optimitzar el compliment de la Constitució i la llei. En relació a l'ajustament del Decret 8/2018 a la disposició transitòria segona de la Llei 4/2016, la Sala diu que, una vegada determinada per el legislador l'exigència del coneixement de la llengua catalana per tots els empleats públics, també pel personal estatutari i laboral del Servei de Salut), el reglament haurà de concretar-lo de forma proporcionada i

adequada al nivell d'exigència i a les funcions corresponents. I això, sense entrar en contradicció amb les previsions del legislador pel que fa a aquesta exigència i sense restringir els drets legalment reconeguts al destinatari de la norma. Sobre la privació de l'accés a la carrera professional, es considera que es produeix una nul·litat radical (ex art. 47.2 L. 39/2015), mentre que la privació del dret a la mobilitat és una mesura desproporcionada. Es considera que el vici de legalitat que pateix el Decret és estructural ("infecta la totalidad del Decreto"). Ara bé, la STSJIB 14/2020 només declara la nul·litat dels articles 5, 6, 7, disposició addicional quarta, transitòria quarta i final segona del Decret. En canvi, la STSJIB 15/2020 declara "no ser conforme a derecho y nulo" la totalitat del decret.

Mitjançant provisió, de 22 d'abril de 2021, el Tribunal Suprem (Sala contenciosa administrativa. Secció primera) inadmet el recurs de cassació interposat en relació a la Sentència 14/2020, de 16 de gener, que guanya ferma. Altrament, mitjançant provisió de 14 d'octubre de 2021 del Tribunal Suprem (Sala Contenciosa Administrativa. Secció primera), també ha inadmès a tràmit el recurs de cassació formulat en relació a la Sentència 15/2020, també de 16 de gener, que, en el procediment instat per CSIF, declara la nul·litat del Decret 8/2018 en el seu conjunt.

«MECANISMES DE TUTELA DELS DRETS LINGÜÍSTICS: EN PARTICULAR, LA NOVA OFICINA DE DEFENSA DE DRETS LINGÜÍSTICS DE LES ILLES BALEARS», ANTONI LLABRÉS FUSTER (UIB)

La configuració normativa peculiar dels drets lingüístics dificulta les possibilitats d'actuació del ciutadà que els veu vulnerats a través de la via jurisdiccional. L'accés i eficàcia es troba condicionada per diversos factors de naturalesa processal (problemes de legitimació, limitació de l'objecte del recurs contenciós administratiu, el cost de litigar, etc.). D'altra banda, les Illes Balears són l'única comunitat autònoma amb llengua pròpia diferent del castellà que no compta amb un *ombudsman* (tot i trobar-se previst a l'Estatut d'autonomia), una figura que en altres territoris s'ha ocupat de forma continuada de reclamacions de naturalesa lingüística. En aquest context, la creació, el mes de desembre de 2020, de l'Oficina de Defensa dels Drets Lingüístics de les Illes Balears es presenta com a una novetat rellevant des del punt de vista de la tutela d'aquests drets subjectius de la ciutadania. Un any després és un moment oportú per a fer balanç de la seva activitat, especialment de les dades corresponents a les demandes d'actuació rebudes (segons la seva tipologia: reclamacions, suggeriments i consultes) i als àmbits afectats (administracions públiques o a persones físiques o jurídiques privades), examinar els problemes amb què s'ha topat i extreure'n conclusions.

«EN DEFENSA DEL MODEL LINGÜÍSTIC A L'ESCOLA A CATALUNYA: REFLEXIONS PER A UN DEBAT CRÍTIC DES DEL DRET CONSTITUCIONAL», ANNA M. PLA BOIX (UdG)

15:30 CONFERÈNCIA DE CLOENDA. JOSÉ DEL VALLE (CUNY GRADUATE CENTER): «PERSPECTIVA GLOPOLÍTICA, ANCLAJE TEÓRICO E IMPLICACIONES METODOLÓGICAS».